

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^e JAARGANG

WOENSDAG 13 JULI 1921

No. 289

INHOUD

DE REKENING-COURANT door Prof. Mr. H. R. Ribbins ..	593	Blz.
De Quintessens van de Woningbouwcirculaire van 1 Juni 1921 door Dr. H. G. van Beusekom c. i.	594	
Het Duitsche Aniline-Concern I door Dr. W. Mautner ..	595	
Het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefontie door Mr. G. H. Dijkmans van Gunst	598	
Londensche Correspondentie.....	599	
AANTEKENINGEN:		
Koersen van Indische waarden	601	
De Gouddekking der Banque de France	601	
Economische Toestand van Curaçao I	601	
MAANDCIJFERS:		
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank.....	603	
Postchèque en Girodienst	603	
Rijkspostspaarbank	603	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	603—610	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.	
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	
Bankstaten.	Verkeerswezen.	

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruijge Plaatweg 37.

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.

Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertentiën f 0.50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

11 JULI 1921.

In den loop dezer berichtswEEK is de stemming op de geldmarkt iets gemakkelijker geworden. Particulier disconto kon ten slotte voor ca. 4½ pCt. plaatsing vinden en call geld was aanmerkelijk ruimer aangeboden. Ook de prolongatierente liep opnieuw terug en daalde van 3½ op 2½ pCt.

* * *

Op de wisselmarkt trok een hernieuwde rijzing van den dollar de aandacht. De koers liep dagelijks iets op en vooral de laatste dagen werd de stijging steeds grooter, zoodat heden zelfs tot 3,13½ betaald werd. Daarentegen waren Marken steeds aangeboden en heden à 3,97½ verkrijgbaar.

LONDEN, 9 JULI 1921.

Alhoewel de geldmarkt haar schuld aan de Bank of England door zware terugbetalingen gedurende de

laatste dagen geliquideerd heeft, toont de markt steeds een opgewekt uitzien, met genoeg geld om aan alle vraag te voldoen. Er zijn zelfs teekenen in de richting van eene verdere verlaging van de Bank Rate, die, naar men hoopt, eventueel tot 5½ pCt. zal dalen.

Hernieuwing van daggeld kostte tusschen 4½ en 4¼ pCt.; nieuw geld was verkrijgbaar tegen 4 pCt., met zevendaags-geld 4½ pCt.

In de disconto markt waren de koersen ietwat gemakkelijker, alhoewel de omzet slechts klein was. Tweemaands-papier deed 4¾ tot 5 procent, drie- en viermaands 5¾ pCt., zesmaands-wissels 5⁹/₁₆ pCt.

DE REKENING-COURANT.

Evenals vorige jaren zal ik in dit blad, thans echter alleen het civielrechtelijke onderwerp bespreken, dat de Nederlandsche Juristenvereniging in hare jaarvergadering behandeld heeft. Aan de orde was gesteld de vraag: „Welke bepalingen ten opzichte van de rechtsverhoudingen uit rekening-courant moeten in de wet worden opgenomen”, waarover Mr. Dr. G. J. Fabius en Mr. M. van Regteren Altena praeadviezen hebben uitgebracht. En de praeadviezen en de mondelinge gedachtenwisseling hebben een waarschijnlijk door de stellers van de vraag niet voorzien conclusie gebracht, welke belangwekkend genoeg is om daarop nog eens terug te komen.

De rekening-courantovereenkomst heeft zich eerst in de latere jaren ontwikkeld, zoodat in onze wetgeving daarover nog niet gehandeld wordt. De ontwikkeling echter heeft een zeer grooten omvang genomen. „Wat den omvang van het gebruik der rekening-courant betreft, valt op te merken, dat het een verschijnsel is van de eerste grootte in het maatschappelijk verkeer”, zegt Mr. van Regteren Altena in den aanvang van zijn praeadvies. Hij wijst op de talloze kleine en groote posten, hoe de saldi, voorkomende op de balansen, slechts zeer onvoldoende de uitgebreidheid van de werking der rekening-courant aangeven, daar een saldopost het resultaat kan zijn van een reusachtigen omzet. En dan vervolgt hij: „Indien men bedenkt dat al die boekingen het doen van een eidelooze reeks van betalingen uitsparen en partijen in staat stellen te allen tijde op eenvoudige wijze hare financieele verhouding vast te stellen, welke het resultaat is van een groot aantal rechtshandelingen, dan kan men zich rekenschap geven van de groote economische beteekenis van het rekening-courantverkeer, dat zich tot dusverre zonder inmenging van den wetgever zoo voorspoedig ontwikkelde en wordt men tot voorzichtigheid gestemd, waar het geldt de vraag of — en zoo ja, in welken zin —, de wetgever zich met de rekening-courant behoort te gaan bemoeien. Zijn conclusie is dan „dat het rekening-courantverkeer het voorloopig nog zeer wel zonder wettelijke regeling kan stellen. Er is geen „periculum in mora”.

Hiermede is de gestelde vraag beantwoord, maar daar de praeadviseur waarschijnlijk liever niet met

zoo leege handen wil komen, stelt hij zich een andere vraag, n.l. of de rekening-courant zich voor een wettelijke regeling leent. Het antwoord hierop is natuurlijk bevestigend; elke contractueele verhouding leent zich voor wettelijke regeling en de praeadviseur geeft dan een keurig ontwerp, juist passend in het systeem van ons wetboek, waarin de hoofdlijnen van deze overeenkomst getrokken worden. Maar noodig is zulk een regeling, ook naar het oordeel van haar ontwerper niet; zelfs de wenschelijkheid daarvan is moeielijk uit bladzijde 21 van het praeadvies te lezen.

Komt Mr. van Regteren Altena met een geheele, echter niet noodig geoordeelde regeling van het ontwerp, de andere praeadviseur Mr. Fabius stelt drie bepalingen voor, die hij echter noodzakelijk acht, noodzakelijk vanuit het standpunt van de bank. In de eerste plaats dat afsluiting eener rekening-courant gevolgd door goedkeuring van het saldobiljet schuldvernieuwing ten gevolge heeft; dan dat het voortzetten van een rekening gedurende twee maanden na inzending van het saldobiljet een vermoeden van goedkeuring daarvan schept en ten slotte dat het teekenen van een saldobiljet de goedkeuring van vroegere biljetten bewijst.

Heel belangrijk zijn de voorstellen niet en de gegeven beslissingen laten ruimte tot twijfel, vooral waar daarbij de bankbelangen, dus de belangen van één partij den doorslag hebben gegeven. Zeker zal ook zonder wettelijke regeling aan het teekenen van een saldobiljet rechtsgevolg worden gegeven in dien zin, dat een bestrijding daarvan door hem, die het biljet geteekend heeft, met bewijzen zal moeten worden gestaafd. Maar het komt mij voor, dat aan de rechten van den debiteur een niet noodzakelijke beperking wordt gegeven, door aan de wisseling van het saldobiljet de verstrekkende betekenis van schuldvernieuwing toe te kennen. Aan het zwijgen, waar spreken plicht is, wordt ook zonder uitdrukkelijke wetsbepaling reeds rechtsgevolg verbonden; zoo zal het ook niet onmogelijk zijn, dat de jurisprudentie in deze richting gaat bij het niet terugzenden van een saldobiljet. Wat het laatste punt betreft, hierover kan hetzelfde als over het eerste en het tweede worden gezegd. Aan het teekenen wordt natuurlijk een goedkeuring van de posten, dus ook van de op vorige biljetten betrekking hebbende posten vermoed, maar ook hier zie ik geen reden om rechten aan de eene partij te ontnemen. Is het mogelijkerwijze ook dezen praeadviseur evenzoo gegaan, dat hij eenige regeling heeft willen aanbieden? Ook uit de lezing van zijn advies verkrijgt men de meening, dat hij niet ontevreden is over de wijze, waarop de practijk zich met de algemeene beginselen van het contractenrecht, aangevuld door de zich gevormd hebbende algemeene voorwaarden voor de credietverleening heeft weten te helpen.

De vergadering zelve heeft met overgrootte meerderheid beslist, dat voor eenige wettelijke regeling geen reden is.

Ziet hier dus het belangrijke, dat binnen de algemeene regelen voor de overeenkomsten zich een nieuwe overeenkomst vrijelijk tot grooten omvang heeft kunnen ontwikkelen, waarbij de practijk zich heeft weten te helpen, zonder dat een nadere speciale wettelijke regeling wordt noodig geacht.

Zeker, er zijn enkele dubia; twistvragen, welke door den een zus en door den ander zoo beantwoord worden, maar zou dit bij een nadere wettelijke regeling niet het geval zijn? De wet lost enkele, nooit alle verschilpunten op en de omstandigheid dat practijk en jurisprudentie het onderwerp zoo bevredigend voor de beide partijen hebben kunnen regelen, doet ons weer eens met een ander oog onze veel gesmade wetgeving aanzien, die zulk een resultaat heeft mogelijk gemaakt. Tevens mag met voldoening gewezen worden op het besluit der juristen, waaruit blijkt, dat ook zij niet vóór alles wetgeving quand même, wenschen, maar er open oog voor hebben, dat wettelijke bepalingen slechts aanvullend, slechts als het noodig is. gegeven moeten worden, dat beperking van wet-

telijke bepalingen gewenscht is en dat, wanneer de practijk zich tot tevredenheid van de betrokken partijen kan behelpen zonder speciale wettelijke tusschenkomst, daaraan steeds de voorkeur moet worden gehecht en de wetgever zich dan verre heeft te houden.

Bezwaren tegen de wetgeving bestaan voornamelijk tegen een verouderde of belemmerende regeling, meer dan tegen een niet-regeling. Veelal zou verbetering kunnen worden aangebracht door verwijdering van de wetsbepalingen, welke beletsel geven, zonder dat het steeds noodig zou zijn daarvoor andere voorschriften in de plaats te geven. Door ons systeem van algemeene regeling der overeenkomsten kan de regeling der speciale overeenkomsten voor een grooter deel aan de practijk worden overgelaten dan thans geschiedt en men blijkens aanhangige ontwerpen voornemens is te blijven doen. En de ontwerpen betreffende de vennootschappen en die over het zeerecht gaan naar mijne meening te veel in bijzonderheden en hebben zich te weinig deze vraag gesteld, welke bij het ontwerpen van een wettelijke regeling van zulk een groot belang is: wat moet geregeld worden; waarvan kan ik mij onthouden, omdat partijen zonder wettelijke regeling een volkomen bevredigende regeling reeds gevonden hebben.

Van vele bepalingen in het ontworpen zeerecht kan hetzelfde gezegd worden, dat Mr. van Regteren Altena van zijn eigen ontwerp zegt, dat wettelijke regeling mogelijk maar niet noodig is en dan moeten die overbodige bepalingen worden afgewezen, zooals de juristen op de vergadering de overbodige regeling voor de rekening-courant hebben afgewezen. Negatief is het resultaat van deze vergadering geweest, maar wanneer de daartoe geleid hebbende overwegingen ook bij andere vragen van wettelijke regeling zullen gelden, zal daarmee een positief voordeel zijn verkregen. Ik meen hiermede te kunnen volstaan; het heeft thans geen zin, nu in de regeling der rekening-courantovereenkomst geen verandering is gebracht, in dit blad nog eens de controversen te bespreken, welke in de praeadviesen behandeld worden. In het algemeen worden deze door de rechtspraak bevredigend opgelost en uit de weinig levendige gedachtenwisseling op de vergadering blijkt ook, dat de practijk geen aanleiding heeft gegeven tot warm partijkiezen in een fellen strijd. Een bewijs te meer hoe bevredigend in het algemeen deze zaak loopt en al zou de vergadering aan belangrijkheid en levendigheid gewonnen hebben, indien het anders ware, aan de practijk mag men er geen verwijt van maken en men moet haar er integendeel dankbaar voor zijn.

RIBBIUS.

DE QUINTESSENS VAN DE WONINGBOUW. CIRCULAIRE VAN 1 JUNI 1921.

De Minister van Arbeid heeft in zijn circulaire van 1 Juni 1921, met betrekking tot de overheidsbemoeiing met het vraagstuk der Volkshuisvesting, een belangrijke beslissing genomen.

Ten einde een regelmatigen afbouw te verzekeren van de woningen, waarvoor reeds steun is toegezegd, heeft de Minister gemeend voorshands geen steun voor nieuwe plannen te moeten verlenen. Zooals te verwachten was, is op deze beslissing van vele zijden deftige critiek geocfend. Merkwaardig is echter, dat deze critiek de kern van de circulaire voorbijgaat of hoogstens even aanstipt, en zich richt tegen die gedeelten, die slechts secundaire betekenis hebben. Immers concentreert zich alle aandacht op de in de circulaire aangegeven berekening van het werkelijke tekort aan woningen. En die vormt zeker niet het belangrijkste gedeelte.

In verschillende publicaties gedurende de laatste jaren zijn becijferingen gegeven, die een steeds grooter woningtekort aangaven, een tekort, dat ten slotte eene voorziening in tien jaar tijd van 450000 woningen zou vereischen. Deze benauwende cijfers worden in de circulaire tot meer bescheiden proporties teruggebracht, al is het niet waarschijnlijk, dat het daarin

genoemde tekort in den meest engen zin, n.l. 52516 woningen geheel juist kan zijn. Toch kan het tekort niet veel grooter wezen. Volgens de gegevens der woningtelling, uitgewerkt door het Centraal Bureau voor de Statistiek, zou in het najaar van 1919 het tekort 57550 hebben bedragen met uitschakeling van de samenwoningen in een aantal zeer kleine gemeenten. Gelet op de uitbetaling van de voorschotten van einde 1919 tot 1 Januari 1921 moet, behoudens in de groote steden, de aanbouw niet ver hebben achtergegaan bij de gestegen behoefte, zoodat het tekort op 1 Januari 1921, zoo het cijfer 52516 al te laag moge zijn, niet beduidend grooter kan wezen.

Nu valt over het tekort in het algemeen ook nog wel een en ander te zeggen, daarbij onder het tekort verstaande het aantal woningen, dat aangebouwd zou moeten worden om uit den woningnood te geraken, welk getal niet verward mag worden met dat, noodig ter verbetering der Volkshuisvesting.

Gaat men uit van het standpunt, dat ieder gezin, hetwelk thans inwoont bij een ander, de samenwoning zou opheffen voor het geval slechts een woning beschikbaar zou zijn, dan inderdaad zou het nijpende tekort gelijk zijn aan het aantal samenwoningen.

Het mag echter betwijfeld worden, hoe betreurenswaardig het ook uit maatschappelijk oogpunt moge zijn, of al die bij anderen inwonende gezinnen over de middelen beschikken om de huur te betalen voor de thans te bouwen woningen en deze te meubileren.

Ongetwijfeld zou een groot aantal samenwoningen voortduren, ook al waren de noodige woningen beschikbaar en het is niet denkbeeldig dat, terwijl tal van gezinnen bleven samenwonen, er een groot aantal woningen leeg zou staan.

Maar zelfs al was het werkelijke tekort, ik bedoel hiermede de vraag naar woningen, beduidend grooter, dan nog bleef de circulaire haar volle kracht houden, omdat daarin niet de kern ligt, zooals men allerwegen schijnt te denken. Of het cijfer 52516 juist is of niet, doet eigenlijk niets ter zake.

Uit den aanhef der circulaire citeer ik, „dat thans reeds een productie van ten minste 90000 woningen in gang is of weldra mag worden verwacht”, voorts haal ik verkort aan: „dat er op 31 Januari 1921 in ons land 28290 bouwvakarbeiders bij den woningbouw werkzaam waren en derhalve een periode van vermoedelijk 2 jaar noodig zal zijn om deze woningen te produceeren. Ging de Regeering nu nog door met voor nieuwe bouwplannen steun te verleenen, dan zou er een overproductie van bouwplannen ontstaan, die bij het bestaande tekort aan arbeidskrachten enkel vertragend en desorganiseerend op de woningproductie zou werken.”

Hier ligt de niet-aanvechtbare kern van de circulaire.

De heer Bloemers acht (op blz. 554 van dit Tijdschrift) den termijn van 2 jaar zelfs te klein, wijl het niet waarschijnlijk is, dat voorloopig meer dan 40000 arbeiders bij den woningbouw zullen kunnen worden betrokken. Hij zegt: „En waar de productie van woningen in de laatste tien jaren gemiddeld p.m. 23000 per jaar heeft bedragen, is in verband met de verkorting van den arbeidstijd (die speciaal in de bouwvakken grooten invloed heeft) moeilijk aan te nemen, dat deze in de eerstvolgende twee jaren tot 35000 zal kunnen worden opgevoerd.” Met den bouw van de meer genoemde 90000 woningen zal dus thans, volgens den heer Bloemers nog wel minstens 2½ jaar zijn gemoeid.

Terloops merk ik hierbij op, dat het getal 90000 moet worden verminderd met een deel der 27704 in Januari in aanbouw zijnde woningen, hetwelk in de periode 1 Januari 1921—1 Juni 1921, den datum der circulaire, is voltooid, terwijl het overige deel toch in min of meer gevorderden staat van voltooiing verkeert.

Doch laten we aannemen dat met den bouw der woningen, waarvoor steun is toegezegd, 2½ jaar is ge-

moeid, dan zou dus vaststaan, dat de Regeering thans gelden heeft beschikbaar gesteld, voor den bouw van een zoodanig aantal woningen, dat de bouwnijverheid, op volle kracht werkende, vermoedelijk minstens 2½ jaar zal noodig hebben om al deze woningen te bouwen. Wat wil men dan nog meer? Wat zou het nu baten om bijdragen of premieën voor den bouw van nog meer woningen toe te staan, als vooruit vaststaat, dat toch niet vlugger kan worden gebouwd.

Ging men door met den bouw van woningen te subsidiëren, dan zou de reeds bestaande overproductie van bouwplannen slechts worden vergroot, er zou een chaos in het bouwbedrijf ontstaan, die thans reeds door tal van ingewijden in het bouwbedrijf waarschijnlijk wordt geacht, met de bekende gevolgen: afkoop van arbeiders door aannemers en eigenbouwers, steeds voortgaande loonopdriving, stijging van den prijs der bouwmaterialen, verhooging dus van de bouwkosten en vertraging van den bouw.

Van een regelmatig en snellen bouw en daarmede van een vlugge opheffing van het woningtekort zou dan geen sprake meer kunnen zijn; de belangen der Volkshuisvesting zouden daarmede zeker niet zijn gediend.

De moeilijkheid van het woningvraagstuk toch schuilt in de hooge bouwkosten.

De loonen der bouwvakarbeiders zijn buitensporig hoog, vergeleken bij die van de arbeiders in andere bedrijven; het 1e deel van het rapport der enquêtecommissie naar de toestanden in het bouwbedrijf wijst zulks uit, terwijl het 2e deel, hetwelk het resultaat van het onderzoek naar de prijzen der bouwmaterialen zal bevatten, waarlijk geen verrassingen zal baren, wanneer dit uitwijst, dat ook de prijzen der bouwmaterialen, ondanks de daling, nog abnormaal hoog zijn.

Het verleenen van verdere voorschotten en subsidies op uitgebreide schaal, zou dus beteekenen het toestaan van gelden, gebaseerd op de exorbitante bouwkosten van het oogenblik, voor woningen die grootendeels eerst in 1924 of later kunnen worden voltooid. Onnoodig zal het zijn te betoogen, dat geen enkele reden voor prijsdaling aanwezig zal zijn, wanneer algemeen bekend is, dat ook voor de woningen in 1924 te bouwen, de hooge voorschotten en bijdragen reeds zijn toegezegd. Deze zouden voor jaren reeds worden verdisconteerd in loonen en materiaalprijzen.

Naar mijn oordeel heeft de Regeering, toen zij het juiste inzicht verkreeg in het aantal woningen, waarvoor reeds steun was verleend, den eenigen maatregel getroffen, dien zij nemen kon, door een einde te maken aan het verdere ongebreideld verleenen van voorschotten en subsidies, zulks zeker niet in de laatste plaats in het belang der Volkshuisvesting.

Dr. H. G. VAN BEUSEKOM c. i.

Den Haag, 7 Juli 1921.

HET DUITSCHE ANILINE-CONCERN.

I. Algemeen. In het tijdperk vóór den oorlog bezat Duitschland twee monopolies, waarvan één natuurlijk, hetwelk te danken was aan zijne geografische ligging: kali. Daarentegen kon Duitschland zich erop beroemen, dat het andere toegeschreven mocht worden uitsluitend aan eigen weten en kunnen: het monopolie der *aniline-kleurstoffen*. De afloop van den oorlog heeft Duitschland het eerste van deze twee ontnomen, doch het andere kon in weerwil van de heftigste pogingen in het buitenland tot dusverre voor Duitschland behouden blijven.

De organisatie, welke de Deutsche anilinekleurstoffen-industrie zichzelf heeft gegeven, hare inwendige en vooral ook hare financieele opbouw zijn zoo eigenaardig, de werkzaamheid van het concern is van zoo groote betekenis voor het Deutsche en internationale economische leven, dat het wel dienstig schijnt, na de uiteenzetting betreffende de machtige „Stinnesgroep”¹⁾ ook aan deze combinatie in dit

¹⁾ Zie Ec. Stat. Ber. No. 270 en 271, pag. 191 en 218.

blad eenige meer uitvoerige mededeelingen te wijden en zulks des te meer, waar ook groote kringen in Nederland voornamelijk door het bezit van obligatiën (doch eveneens van aandelen) der meer bekende tot het concern behorende ondernemingen een onmiddellijk belang hierbij hebben. Van den opbouw van het Stinnes-concern evenwel onderscheidt zich deze groepeerings door een, men zou kunnen zeggen „meer democratischen” trek; het is niet zoozeer de wil van een domineerenden autocraat, die bij de meest mogelijke égards voor andere persoonlijkheden, zich in dezen geheelen tak van industrie doet gelden, als wel de samenvoeging van gelijkberechtigten en gelijkwaardige personen en middelen.

Overigens is, gelijk onmiddellijk naar voren dient te worden gebracht, het woord „Aniline-concern” niet geheel juist meer, daar de groep zich sedert meer dan zes jaren ook in het bijzonder op de productie van kunstmatige stikstof heeft toegelegd en wel geroepen schijnt, in deze branche van de chemische industrie een niet minder gewichtige rol te spelen dan op het gebied der anilinekleurstoffen.

Dienovereenkomstig kan de groei van het concern eigenlijk worden verdeeld in drie perioden: de eerste daarvan vormde de aaneensluiting van de drie oudere, hoofdzakelijk kleurstoffen produceerende ondernemingen: *Actien-Gesellschaft für Anilin-Fabrikation, Treptow-Berlin, Badische Anilin- & Soda-Fabrik, Ludwigshafen, en Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Leverkusen-Köln*. De tweede periode wordt gekenmerkt door de uitbreiding dezer oude belangen-gemeenschap tot een grotere door toetreding van de *Farbwerke vorm. Meister, Lucius & Brüning, Höchst-Frankfurt a.M., Chemische Fabrik Griesheim-Elektron, Frankfurt a.M., Chemische Fabriken vorm. Weiler-ter Meer, Uerdingen, en Kalle & Co. A. G., Biebrich*; deze vond in 1916 plaats. De derde periode omvat de principieele veranderingen in den financiële opbouw, die noodzakelijk bleken, eenerzijds ten gevolge van de verhoudingen ná den oorlog en daarnaast door de bewuste bevordering der stikstofbelangen en het streven naar nauwere aaneensluiting in het concern zelf.

1. De belangengemeenschap van 1904.

a. De drie deelnemende maatschappijen.

Van het drietal in de oude belangengemeenschap opgenomen ondernemingen is de *Badische Anilin- & Sodafabrik te Ludwigshafen* de oudste. Zij werd opgericht op 15 Juni 1865 met een kapitaal van f 1.400.000. Hare voornaamste fabrieken bevinden zich te Ludwigshafen, Oppau en Merseburg, terwijl zij aan belangen in het buitenland een fabriek bezat te Butirki bij Moskou en eene te Neuville bij Lyon. De Duitse fabrieken telden in het begin van 1920 21.113 arbeiders en voorwerkers, 852 opzichters en meesterknechts, 308 chemici, 495 ingenieurs en technici en 1680 commercieele employé's. Zij vervaardigden kunstmatige verfstoffen als Aniline, Alizarine enz., kleurstoffen en synthetische indigo, voorts producten van de zuur-, soda- en chloorindustrie: zwavel- en zoutzuur, soda, salpeterzuur, vloeibare chloor, synthetische ammoniak enz. De fabrieken te Oppau en Leuna-Merseburg zijn bestemd voor de productie van gebonden stikstof volgens het procédé van Prof. Haber.

Bij het afsluiten van de belangengemeenschap bedroeg het kapitaal der onderneming M. 21.000.000, bij de uitbreiding daarvan, dus in 1916, M. 54.000.000. Aan obligatiën stonden toenmaals uit: een 4½ pCt. leening van 1901, groot M. 10.000.000 en een 4½ pCt. leening van 1908, groot M. 15 miljoen.

De *Actien Gesellschaft für Anilin-Fabrikation te Treptow-Berlin* werd opgericht op 26 Juli 1873 met een kapitaal van M. 1.020.000 en ontstond uit de fusie van de *Gesellschaft für Anilin-Fabrikation Dr. C. A. Martius* und Dr. Mendelsohn-Bartholdy te Rummelsburg-Berlin met de *Farbenfabrik Dr. Jordan te Treptow*. Hare Duitse fabrieken bevinden

zich te Treptow-Berlin, Berlin-Lichtenberg en Wolfen bij Bitterfeld. Filialen in het buitenland bestonden vóór den oorlog te Moskou, Libau en St. Fons bij Lyon. De maatschappij vervaardigt hoofdzakelijk de volgende artikelen: teerkleurstoffen, aniline- en azoverfstoffen, zwavelkleurstoffen, fotografische benodigdheden (de bekende „Agfa”-artikelen) en wel ont-wikkelaars, chemicaliën, droge platen, films, ook voor kinematografische opnamen, voorts pharmaceutische preparaten, enz.

Toen de belangengemeenschap werd gesloten, bedroeg haar kapitaal M. 9.000.000 en in het jaar 1916 M. 19.800.000. Aan obligatiën waren uitgegeven: in 1888 een aanvankelijk 4½ pCt., later in 4 pCt. geconverteerde hypothecaire leening van M. 2.500.000 (nagenoeg afgelost), een leening van 1900, groot M. 3.000.000, rentende 4½ pCt., benevens nog een van hetzelfde type van het jaar 1909 en groot M. 5.000.000.

De derde deelgenoot, de *Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. te Leverkusen bij Keulen*, vroeger te Elberfeld en Barmen, (vandaar de meer bekende naam: „Elberfelder Farbenfabriken”), is de jongste der drie maatschappijen, want zij werd op 1 Juli 1881 opgericht. Eigenlijk bestond zij echter reeds sedert 1863 in den vorm van de firma *Friedr. Bayer & Co.*, waarvan de bezittingen door haar waren overgenomen. In 1891 werden de Alizarinfabrieken der firma *Dr. Carl Leverkus & Söhne* te Leverkusen aan den Rijn daaraan toegevoegd; in 1900 werd vervolgens de alizarinefabriek en in Mei 1912 de zetel van Elberfeld naar Leverkusen verplaatst. De maatschappij bezit thans fabrieken te Elberfeld, Barmen, Leverkusen en Worringen. Filialen in het buitenland bestonden te Moskou (met een kapitaal van Rbs. 3 miljoen). Flers bij Roubaix en Schoonaerde in België. Ook werden reeds vroeger eenige andere chemische ondernemingen als dochter-maatschappijen opgenomen. Haar kapitaal, oorspronkelijk M. 5.400.000, bedroeg in 1904 M. 21.000.000 en in 1906 M. 54.000.000. Bovendien werd in 1909 een 4½ pCt. obligatieleening van M. 25.000.000 uitgegeven. Zij vervaardigt verschillende anorganische producten, zout-, zwavel- en salpeterzuur, superfosfaat, lithopon enz., teer- en anilinekleurstoffen van elke soort en een aantal bekende pharmaceutische speciale preparaten als Aspirine, Protargol, Somatose, Guajacose enz., voorts fotografische artikelen (Edinol, papieren, films).

b. *De belangengemeenschap*. Deze drie maatschappijen nu sloten in het najaar van 1904 voor den tijd van 50 jaren een *belangengemeenschap*, die aanving op den eersten Januari 1905. De aanleiding daartoe vormde de steeds scherper wordende concurrentie tusschen de ondernemingen op chemisch gebied en vooral in de teerkleurstoffen-industrie. De ondernemingen behielden hunne zelfstandige organisatie en tegenover derden zijn zij slechts afzonderlijk aansprakelijk. De verdeeling van de winsten evenwel is zoo geregeld, dat de winsten der drie maatschappijen, vastgesteld uit de volgens overeenkomstige beginselen opgemaakte balansen, bijeen worden gevoegd. Dit provenu wordt dan verdeeld in de volgende verhouding, „met inacht-neming van het verschil in vermogen der drie maatschappijen, dat een gevolg is van den uiteenlopenden maatstaf der afschrijvingen en reserveeringen, of in de toekomst daardoor nog zal ontstaan: Leverkusen 43 pCt., Ludwigshafen 43 pCt. en Berlijn 14 pCt. Elke maatschappij is gerechtigd over de haar volgens genoemde beginselen toegewezen winst in overeenstemming met hare eigen statuten naar verkiezing te beschikken.” Natuurlijk werd ook als naar gewoonte overgegaan tot wederzijdsche afvaardiging van commissarissen, het uitwisselen van bedrijfs-procédé's enz.

De combinatie had mede ten doel zich de beschikking te verzekeren over de benodigde *kolenaanvoeren*, hetgeen overigens reeds eerder was gedaan door de Agfa, die verschillende bruinkolenvelden verwierf,

en door de Badische Anilin, die steen- en bruinkolen-velden aankocht en zich bij dergelijke ondernemingen interesseerde, elk voor eigen rekening. Zoo verkreeg de groep in 1907 voor M. 18.000.000 de Kuxe van de kolenmijn „Augusta Victoria”.

Toen in 1908 de wettelijke bepalingen in Engeland betreffende patenten de vestiging van een fabriek daar te lande noodzakelijk maakten, richtte de combinatie de „The Mersey Chemical Works”, gevestigd te Londen op. Het kapitaal daarvan werd bepaald op £ 200.000, waarin de drie maatschappijen deelnamen volgens bovengenoemde verhouding: 43 : 43 : 14 pCt.

In 1914 besloten deze tot verhooging van hunne aandeelen-kapitalen en wel Leverkusen van M. 36.000.000 op M. 54.000.000, Ludwigshafen van M. 36.000.000 met M. 18.000.000 eveneens op M. 54.000.000 en Treptow van M. 14.000.000 op M. 19.800.000. Het doel van deze kapitaalsuitbreiding, die, zooals men uit de gegeven cijfers ziet, bij alle dezelfde verhouding had, was de beschikking te verkrijgen over de vereischte geldmiddelen voor het verbouwen van de fabriek te Oppau van de Badische Anilin voor de vervaardiging van zwavelzure ammoniak. Het uitbreken van den oorlog had ten gevolge, dat toenmaals deze sommen niet voor het oorspronkelijk beoogde doel konden worden aangewend, maar dienen moesten tot versterking van de positie der drie maatschappijen.

In financieel opzicht had de belangengemeenschap in de verlopen jaren ongetwijfeld reden tot voldoening gegeven, zooals wel kan worden afgeleid uit het gemiddelde dividend, dat belangrijk meer dan 20 pCt. bedraagt.

2. De uitbreiding van de belangengemeenschap in 1916.

a. De vijf nieuwe deelgenooten.

Ongeveer in het midden van den oorlog traden tot deze belangengemeenschap toe de vijf firma's, die reeds in de inleiding werden vermeld. Eenige beknopte gegevens daaromtrent mogen hier volgen:

De *Farbwerke vorm. Meister Lucius & Brüning, Höchst by Frankfurt a/M.*, met filiaal te Gersthofen bij Augsburg, werd in 1879 met een kapitaal van aanvankelijk M. 8.500.000 opgericht tot voortzetting van de sinds 1863 bestaende Farbenfabrik van Meister, Lucius & Co., resp. Meister, Lucius & Brüning te Höchst. Tegenwoordig fabriceert de maatschappij kunstmatige organische verfstoffen (als bovengenoemd), producten der zuur- en chloorindustrie (zwavel-, salpeter-, azijnzuur, aceton, ätznatron) enz., voorts geneesmiddelen als Salvarsaan en Tuberkulin, evenals allerlei serums. De onderneming beschikte over een personeel van circa 14.000 man. Haar kapitaal bedroeg in 1904 M. 25.500.000, in 1916 M. 54.000.000; bovendien werden uitgegeven in 1900 een 4 pCt. obligatieleening van M. 10.000.000 en in 1919 een 4½ pCt. leening van M. 30 miljoen. Aan belangen in het buitenland zijn te noemen dochtermaatschappijen te Moskou (A. G. der Moskauer Chemischen Fabriken & Farbwerke M. L. & B.), Parijs (Compagnie Parisienne de Couleurs d'Aniline) en Manchester (Meister, Lucius & Brüning Ltd.). Hare zaken met Azië waren voornamelijk toevertrouwd aan de firma China Export, Import & Bank Cie., te Hamburg, van welker kapitaal (M. 1.800.000) zij de meerderheid der aandeelen in bezit had. In Februari 1921 nam Höchst voor de helft deel in de met M. 75 miljoen werkende Dr. Alexander Wacker Gesellschaft für Chemische Industrie (fabrieken te Burghausen), die met het Duitse Rijk te zamen ook de waterkracht (40.000 P.K.) van de Alz (Beieren) exploiteert.

Reeds in het jaar 1904 was een „indigo-conventie” met de Badische Anilin tot stand gekomen; in hetzelfde jaar werd er nog een gesloten met de firma *Leopold Cassella & Co., G. m. b. H. te Frankfurt a/M.*, waarbij een uitwisseling van M. 5.500.000 aandeelen tegen een even groot bedrag aandeelen van de

laatstgenoemde plaats vond. Op dezelfde wijze als de belangengemeenschap der drie eerste ondernemingen had ook deze een, doch nog nauwere, aaneensluiting ten doel. Zij had betrekking op de verschaffing van grondstoffen, de vervaardiging en den verkoop der fabrikaten, uitwisseling van patenten en licenties. Deze toenmaals juist opgerichte G. m. b. H. beschikte over een kapitaal van M. 30 miljoen en produceerde feitelijk dezelfde artikelen als de *Höchster Farbwerke*. Zij was tot 1904 een particuliere onderneming geweest en werd juist in verband met het afsluiten van de belangengemeenschap omgezet in een G. m. b. H. met genoemd kapitaal en M. 10 miljoen obligatiën. Later (in 1908) werd ook een reeds bestaande relatie tot de *Kalle & Co. A. G. te Biebrich* door overname van aandeelen nog nauwer gemaakt. Laatstgenoemde maatschappij werd in 1904 opgericht met een kapitaal van M. 3.500.000 tot voortzetting der zaken van de sedert 1863 bestaande firma *Kalle & Co.* Zij bezit filialen te Leipzig, M.-Gladbach, Reichenberg, Weenen, Barcelona en Milaan. De vermelde aansluiting tot de „Höchster” en Cassella kwam tot stand doordien eenige groot-aandeelhouders der *Kalle Ges.* tegen M. 4.000.000 van hunne aandeelen M. 1.600.000 aandeelen *Höchster Farbwerke* verwierven. Vóór de toetreding tot de belangengemeenschap met de Anilinegroep waren nog M. 2.000.000 5 pCt. obligatiën van 1905 en daarna werden nog M. 2.000.000 5 pCt. obligatiën van 1914 uitgegeven; het kapitaal was tot dan toe verhoogd tot M. 6.000.000.

Omtrent de *Chemische Fabrik Griesheim-Elektron te Frankfurt a.M.*, die filialen en fabrieken bezit te Griesheim, Küppersteg, Spandau, Bitterfeld (2 fabrieken), Rheinfelden in Baden, Offenbach a/M., Gleiwitz, Bremen, Weidenau, Stuttgart-Untertürkheim, valt te vermelden, dat zij reeds (hoewel onder anderen naam) sedert 1856 bestaat. Zij produceert mineraalzuren, soda, bichromaten, anilineproducten, chloorkalk, ätzkali, potasch, kleurstoffen, lichtmetalen, zuurstof uit vloeibare lucht, waterstof enz. Behalve de bovenvermelde filialen en fabrieken bezit zij ook bruinkolenbelangen en is zij geïnteresseerd bij de Duisburger Kupferhütte zoowel als bij electrometallurgische ondernemingen. In 1898 had zij de *Chemische Fabrik „Elektron” A. G.* overgenomen, terwijl een jaar later een overeenkomst met de *Elektrochemische Werke te Bitterfeld en Badisch-Rheinfelden* werd getroffen, krachtens welke de bezittingen daarvan aan de *Fabrik Griesheim-Elektron* werden overgedaan. Ook sindsdien heeft de maatschappij deel genomen in verschillende andere ondernemingen, zooals in 1905 in de *Anilin- und Anilinfarben-Fabrik K. Oehler te Offenbach* en later in de *Chemikalienwerke Griesheim G. m. b. H.* en de *Deutsche Oxhydric A. G.* enz. Het kapitaal der maatschappij bedroeg in 1889 M. 4.000.000, in 1904 M. 9.000.000 en in 1916 M. 15.000.000. Voorts bestond een 4½ pCt. leening van M. 5.000.000 van 1900 en een 5 pCt. van M. 6.000.000 van 1914.

De laatste deelgenoot bij de overeenkomst van 1916, de *Chemische Fabriken vorm. Weiler-ter Meer te Uerdingen*, bestaat sinds 1889 en werd opgericht met een kapitaal van M. 2.000.000, dat in 1904 M. 4.000.000 en in 1916 M. 8.000.000 bedroeg. Zij bezit fabrieken te Uerdingen en Krefeld, die voornamelijk aniline-verfstoffen, maar ook andere organische en anorganische producten vervaardigen; bij de Duisburger Kupferhütte is zij eveneens, in geringe mate overigens, geïnteresseerd.

Men zal opmerken, dat bij de later tot de belangengemeenschap toegetreden maatschappijen ook weder twee groepen kunnen worden onderscheiden:

Höchster Farbwerke-Cassella-Kalle & Co. en *Griesheim-Weiler-ter Meer.*

In het volgende artikel zal nog e.e.a. worden bericht omtrent de bepalingen der nieuwe overeenkomst en de verdere uitbreiding van het concern tot de Anilinestikstof-groep.

HET STAATSBEDRIJF VAN DE POSTERIJEN,
DE TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

De bedrijfsleiding.

„Het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie omvat de leiding van die takken van dienst in hun geheel en het sluiten, daaronder begrepen het onderhouden van briefwisseling met de vreemde Administratiën en het sluiten, onder hoogere goedkeuring, van verdragen en overeenkomsten, de Posterijen en Telegrafie betreffende, tenzij tot het sluiten daarvan langs den diplomatieken weg aanleiding bestaat.

„Onder de bevelen van Onzen Minister van Waterstaat, wordt het Hoofdbestuur gevoerd door den Directeur-Generaal der Posterijen en Telegrafie, die belast is met de regeling en afdoening van alle zaken, voor zoover de beslissing daarvan niet bij de wet of bij Koninklijk besluit aan Ons of aan Onzen Minister van Waterstaat, of door dezen bij Ministerieele beschikking aan zich, is of wordt voorbehouden.”

Aldus luidt artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 31 December 1919 No. 78, tot regeling van den dienst van het personeel van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie. Het eerste lid van dat artikel omschrijft de taak der bedrijfsleiding, het tweede lid vermeldt de met de uitvoering van die taak belaste organen. Wat de omschrijving der taak betreft, deze kan geacht worden alles te omvatten wat naar den aard tot die taak behoort. Meer in het bijzonder verdient echter de aandacht de opsmoming van de organen, aan wie de leiding van het bedrijf toekomt. Die organen zijn, behalve de Directeur-Generaal, de Kroon en de Minister van Waterstaat. Het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie heeft dus een driehoofdige leiding. Dit is van een bedrijfsstandpunt gezien niet zonder bedenking. Maar wellicht leidden juist andere dan bedrijfsoverwegingen, overwegingen van algemeen belang, tot het toekennen van bepaalde bevoegdheden aan Kroon en Minister. Het is denkbaar, dat men de behandeling van zaken, bij welke afdoening het algemeen belang vóór het bedrijfsbelang zal moeten gaan, het beste toevertrouwd acht aan een orgaan, dat buiten het bedrijf staat. Dan zou de bedrijfsleiding slechts in schijn driehoofdig zijn, daar alle *bedrijfsaangelegenheden* aan den Directeur-Generaal ter behartiging zouden zijn overgelaten. Een blik in de overige bepalingen van het daarevengenoemde Koninklijke besluit evenwel is voldoende om te zien, dat de verdeling der bevoegdheden niet op dien grondslag is opgebouwd. In artikel 3 jo. artikel 2 sub 8 bij voorbeeld, behoudt de Kroon aan zich voor de benoeming van electrotechnische ambtenaren; artikel 6 laatste lid bepaalt, dat, tot goedmaking van de kosten der directeuren wegens kantoorbehoefden, alsmede van die wegens de verwarming, verlichting en het schoonhouden der dienstlokalen, door den Minister voor elk kantoor jaarlijks een abonnement (afkoop-som) wordt vastgesteld; artikel 12 eerste lid bepaalt: „Het vervoer van de post te land en te water, het vervoeren per rijtuig van ambtenaren, belast met het lichten van brievenbussen, het overbrengen van bestellers naar hunne bestelwijken en soortgelijke vervoeren, worden door Onzen Minister van Waterstaat of openbaar of onderhands aanbesteed . . .” Deze bepalingen behandelen alle drie zuivere bedrijfsaangelegenheden. Ware de verdeling der functies geregeld zooals boven werd verondersteld dan zou de behandeling van deze aangelegenheden moeten toekomen aan den Directeur-Generaal. De leiding van het Staatsbedrijf is dus inderdaad driehoofdig. Maar er is meer. De Directeur-Generaal staat als leider van het Staatsbedrijf blijkens het tweede lid van artikel 1 van bovenvermeld Koninklijk Besluit onder de bevelen van den Minister van Waterstaat, d.w.z. hij is aan dezen hiërarchisch ondergeschikt. De leiding van het Staatsbedrijf is dus niet zelfstandig. De Minister kan langs hiërarchieken weg, waar hij zulks wenscht in positieven of negatieven zin in den gang van zaken ingrijpen.

Noch de driehoofdigheid der leiding in haar geheel, noch de onzelfstandigheid der onmiddellijke leiding voldoet aan de eischen, die uit een bedrijfs oogpunt moeten worden gesteld. Als bedrijf eischen de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie als elk ander bedrijf een in hoogster instantie eenhoofdige en zelfstandige leiding. Daartoe zou het bedrijfshoofd moeten worden losgemaakt uit het hiërarchiek verband. De opbouw der drie leidende instanties en van het bevelsrecht van den Minister, waaraan de gedachte ten grondslag ligt — een gedachte die in de departementale organisatie volkomen op hare plaats is, — dat de minder belangrijke functies aan den lagere functionaris worden toegekend, zou moeten worden vervangen door het zelfstandige leiderschap van den Directeur-Generaal. De kring zijner bevoegdheden, die thans bestaat uit wat, van oorsprong aan hooger autoriteit toekomende, hem van hoogerhand ter uitoefening wordt overgedragen, zou uitsluitend moeten worden bepaald door de eischen der meest juiste organisatie van het bedrijf.

Die eischen houden in, dat aan den Directeur-Generaal het beheer van het Staatsbedrijf in vollen omvang wordt toevertrouwd. Hij zal dat beheer natuurlijk hebben te voeren binnen de grenzen en volgens de regelen door Grondwet en wet gesteld. (We kunnen thans buiten beschouwing laten de vraag, welke de verhouding tusschen bedrijf en wetgever zal moeten zijn). Maar binnen die grenzen zou hij degene moeten zijn, die, geleid door zijn kennis van de maatschappelijke verkeersbehoefden — waaromtrent hij zich ook door de belanghebbenden zal kunnen doen voorlichten¹⁾ —, beslist welke middelen hij ter bevrediging zal aanwenden. Zoo zou zijn beheer inhouden het maken der noodige regelingen, betreffende exploitatie en personeel, het vaststellen der tarieven²⁾, de beschikking over het in dienst zijnde personeel, de beschikking over en het beheer van de door den wetgever toegestane gelden, kortom het treffen van alle noodige maatregelen. Dit is de kring van bevoegdheden, die aan den leider van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie toevalt, wanneer men zich bij de overweging van het vraagstuk der bedrijfsleiding bepaalt tot bedrijfsoverwegingen. Echter eischt, evenals het tariefsvraagstuk, ook dit vraagstuk overweging uit een oogpunt van algemeen belang.

Vordert wellicht dit belang een verdeling der leidende functies — al is dan de tegenwoordige ook uit dat oogpunt niet de juiste — en verder bovenal het bevelsrecht van den Minister? Het is toch zeer wel denkbaar, dat het bedrijfshoofd bij zijn zorg voor den bloei van het aan hem toevertrouwde bedrijf zijn maatregelen soms vooral zal richten op dien bloei en minder op de belangen der gebruikers. Wel staan ook bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie beide in een betrekking tot elkaar, maar zijn monopolistisch karakter maakt verwaarloozing der tweede ten koste van den eerste zeer wel mogelijk. Een bedrijf, en vooral een monopolistisch bedrijf, heeft als economische organisatie nu eenmaal in zekere mate een bestaan in zichzelf.

Of loont het eigenlijk wel de moeite om bij het vraagstuk der bedrijfsleiding de eischen van het bedrijf tegenover het algemeen belang te stellen? Is de in artikel 54 onzer Grondwet neergelegde ministerieele verantwoordelijkheid niet het afdoende bezwaar tegen elken wensch van eenhoofdigheid of zelfstandigheid, buiten hiërarchiek verband, van de leiding der P., T. en T.? Inderdaad, bij alle gelegenheden, dat het vraagstuk ter sprake kwam, zoo o.a. in de debatten

¹⁾ Een dergelijk orgaan van voorlichting bestaat reeds in de Commissie van Advies betreffende aangelegenheden van het Staatsbedrijf der P., T. en T., ingesteld bij K. B. van 28 September 1920 No. 42, opgenomen in de Staatscourant van 4 October 1920 No. 192.

²⁾ Natuurlijk zal de wet hier maxima. (en ook minima) kunnen stellen, waarover een volgende maal nader.

in de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het jaar 1907 bij de behandeling van het negende hoofdstuk der Staatsbegroting voor het jaar 1908, heeft men in het instituut der ministerieele verantwoordelijkheid het onoverkomelijke bezwaar gezien. Een onderzoek naar de juistheid van dat bezwaar is derhalve van beslissende beteekenis.

Naar mijne meening gaat dit bezwaar niet op, eischt de ministerieele verantwoordelijkheid dus geenszins verdeling der leidende functies of een hiërarchieken band tusschen Minister en Directeur-Generaal. Het grondprincipe van ons staatsrecht, dat de Volksvertegenwoordiging voor elke Overheidsdaad in den betrokken Minister het verantwoordelijk orgaan tegenover zich vindt, kan, ook binnen de grenzen van ons thans geldende recht, op andere en doeltreffende wijze tot zijn recht komen. Noch de Provinciale noch de Gemeentebesturen staan tot het Rijksbestuur in een hiërarchisch verband en toch doet hunne autonomie niets af aan de waarheid, dat voor elke met wet of algemeen belang strijdende daad een minister verantwoordelijk is, zoo deze niet de aan het Rijksbestuur toekomende bevoegdheden (Koninklijk goedkeurings- of vernietigingsrecht) heeft aangewend om die daad te voorkomen of ongedaan te maken. Nu zij ter voorkoming van alle misverstand terstond gezegd, dat het geenszins de bedoeling is voor het Staatsbedrijf der P., T. en T. autonomie te eischen, in den zin waarin die thans o.a. aan provincie en gemeente is toegekend. Deze publiekrechtelijke corporaties werden alleen aangehaald om aan te toonen, dat de ministerieele verantwoordelijkheid niet noodwendig een hiërarchieken band tusschen den betrokken Minister en het orgaan, dat bepaalde bestuursdaden verricht, eischt, m.a.w. dat zelfstandigheid zich zeer wel met die verantwoordelijkheid verdraagt. Meer dan zelfstandigheid moet het Staatsbedrijf der P., T. en T. niet worden toegekend. Autonomie beteekent in ons Staatsrecht de bevoegdheid tot verzorging, regelend en besturend, der eigen huishoudelijke belangen, is dus niet denkbaar zonder een „huishouding”, d.w.z. zonder een eenheidsband tusschen de dragers der belangen. Van een dergelijken band tusschen de belanghebbenden, leiding, personeel en gebruikers, bij het Staatsbedrijf is natuurlijk hier geen sprake. De P., T. en T. zijn een tak van Staatsdienst in bedrijfsvorm en dat zullen ze moeten blijven. Derhalve staat de mogelijkheid der geëischte zelfstandigheid geheel en al buiten de bekende vraag of onze huidige Grondwet de instelling van andere, dan de daarin uitdrukkelijk genoemde autonome corporaties toelaat en is zij ook geheel en al onafhankelijk van de opnemng in de Grondwet van een artikel 191bis, als thans door de Regeering bij de kort geleden aanhangig gemaakte voorstellen tot Grondwetsherziening voorgesteld. Ons huidige Staatsrecht houdt tegen die zelfstandigheid geen beletsel in.

Welke moet nu de band zijn tusschen het zelfstandige Staatsbedrijf der P., T. en T. en den verantwoordelijken Minister? Al zijn de P., T. en T., gelijk daareven gezegd, niet een autonome corporatie als provincie of gemeente, toch kan de regeling, waarin voor deze lichamen zelfstandigheid en hooger toezicht vereenigd zijn, in ons geval als voorbeeld dienen. Boven de zelfstandige bevoegdheid van den Directeur-Generaal om in den bovenbeschreven omvang alle maatregelen te nemen, die hij in het belang van het bedrijf noodzakelijk acht, zal aan Kroon of Minister moeten worden voorbehouden een goedkeuringsrecht of vernietigingsrecht; een goedkeuringsrecht ten aanzien der allerbelangrijkste, een vernietigingsrecht ten aanzien van alle andere maatregelen. Algemeen belang en bedrijfsbelang zullen tot hun recht kunnen komen, wanneer niet, zooals thans, de leiding over meerdere organen is verdeeld, of aan een orgaan de bevoegdheid is gegeven de gestie der bedrijfsleiding naar eigen inzichten te doorkruisen, maar het bedrijfsbelang zijne erkenning vindt in het

recht tot zelfstandig *handelen* van het bedrijfshoofd, het algemeen belang in het *toezicht* van een orgaan, welks grondwettige taak de behartiging van het algemeene belang is. De organisatie van dit toezicht moet een voortdurend contact verzekeren tusschen den verantwoordelijken Minister en de bedrijfsleiding. Dit zou het beste kunnen worden bereikt door in de bedrijfsleiding een regeerings-commissaris op te nemen. Het thans bestaande verband tusschen minister en bedrijfsleiding zal zonder bezwaar in dezen zin kunnen worden omgevormd.

Het behoeft geen betoog, dat de geheele, hier in grondtrekken ontworpen regeling een wettelijke zal moeten zijn. De vraag, of het gewenscht is in deze regeling aan Kroon of Minister naast de toezichtsfunctie, in enkele nauwkeurig omschreven uitzonderingsgevallen, ten aanzien van de bedrijfsleiding een actieve bevoegdheid toe te kennen, meen ik hier onbesproken te kunnen laten.

Zoo zullen binnen de grenzen onzer huidige Staatsorganisatie algemeen belang en bedrijfsbelang bij de leiding van het Staatsbedrijf der P., T. en T. beide tot hun recht kunnen komen. De bedrijfsleiding is echter niet alleen in een hiërarchieken verband gebonden. Ook de Volksvertegenwoordiging legt haar door het krachtens Grondwet en Bedrijvenwet ook voor de Staatsbedrijven bestaande budgetrecht banden aan. Het is gewenscht in een volgend opstel te onderzoeken in hoeverre deze banden zich met de eischen van het bedrijf verdragen, d.w.z. het *vraagstuk der bij de wet vastgestelde bedrijfsbegroting* onder de oogen te zien.

Mr. G. H. DIJKMANS VAN GUNST.

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

Moeilijkheden in en tusschen vakvereenigingen; de wijziging in de landbouwpolitiek der regeering; het debat over het spoorweg-wetsontwerp; stopzetting van den premiebouw; nieuwe ongelimiteerde uitgifte van 5-jarige schatkistwissels.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 9 Juli 1921:

The ending of the coal strike is leading to a rather painful process of washing dirty linen in public. The attacks upon the Secretary of the Miners Federation have at least led him to retort to the extremists in kind, with the result that there has appeared in the „Western Morning News” a sharp attack on the attitude of the South Wales leaders, especially Mr. Noah Ablett, who is to most people an unknown quantity, but who occupies a position of great eminence in the ranks of the Communists and the intellectuals. Mr. Hodges complains bitterly that it was the fault of the extremists that the present settlement is no better than it is, because it was they who persisted in going on with the strike, when they could have had a better wage settlement by dropping the demand for the pool for the time being, and concentrating upon wages. It was they who forced the strike at a time when all the economic and political factors were unfavourable, and who now charge the leaders with deserting their followers.

This speech is one among other indications of the fact that the more moderate labour men are realising that they have been committing a serious tactical mistake in allowing the attacks upon them to go on for so long without retorting. The process was begun by Mr. Thomas on his return from the United States, and there are signs that his action is likely to be followed in other quarters also. The fact is that the War Period hardly provided any problems of leadership at all: the economic situation played into the hands of the men, and the opinion of most of the men was so strongly in favour of the war that on this side also no problems arose. Now that the tide is turning, when wages are falling, and the standard of life declining,

the leaders are again finding, that unless they can reassert themselves, the problems of running the enormous unions of to day will be almost insuperable.

The annual Conference of the National Union of Railwaymen is again revealing the hopeless confusion which results from an absence of a definite plan of organisation universally applied. The Union is engaged in a bitter conflict with the Amalgamated Engineering Union over the position of the workers in the machine shops of the railway companies, and there seems to be no solution in sight at all.

The difficulties are obvious, for, owing to the slump in the engineering industry, it looks as if the new wage scale of the engineers will be below the new railway scale of wages. The men in the shops are represented in part by the N. U. R., partly by the A. E. U., and the question therefore is, ought the shopmen to be governed by the railway scale or the engineering scale? In spite of the „solidarity of labour“, this question does not look like being solved without a great deal of bad blood being created over it.

This week the Government was faced by the task of explaining to an indignant House of Commons the reasons which had led it to ask for the repeal of its Agricultural Act. The reasons were that at the time the Act was passed, it was not contemplated that there would be anything like the fall in prices which had since taken place: the net amount which would thus be required to meet the guarantee would be very large, and the financial position of the country was such that any extension of the financial liability falling on the taxpayer was not to be contemplated. Further, the House of Lords had mutilated the original Act, and had deprived the Government of the power of interfering with the crops grown, and so the Act would not have acted as a safeguard. Finally, the wage arrangements were too rigid, as they forced a uniform rate of wages to be paid all over the country, and this was throwing land and labour out of employment. There was no breach of faith, for the farmers were to receive payment for their crops this year, and in any case the industry was to be assisted by a further grant of £1 million for agricultural research and education. This was a strong case, and it was in fact difficult for the Opposition to counter it, but it laid the Government open to criticism for not having foreseen all this at the time when the first Act was forced through the House. Naturally, the Labour Party used strong language over the betrayal of the agricultural labourer, but it is really impossible to see how farmers are to be expected to pay uneconomic wages, and yet make ends meet. The present proposal is for Joint Conciliation Boards to be set up in the industry, on the lines of the Whitley Councils, the argument being that the position of the agricultural labourer, is now very different to what it was, since the labourers are now organised into Unions, and can perfectly well look after themselves. All now depends on the negotiations which must take place between the Unions and the Farmers Associations. It is significant that the two Unions mainly interested are drawing closer together, and a strike at harvest time is not altogether improbable, though the drought is making the position more complicated, since a good deal of the crops may not be worth saving.

There has been a further debate upon the Railways Bill: owing to the slow progress which is being made, the Government proposed that Part 3 of the Bill, which deals with rates, should be referred to a new Committee, and that the Chairmen of the two committees should be empowered to select the amendments to be discussed: that is, the form of closure which is known as the Kangaroo closure should be applied to the Bill in its Committee stages. This proposal was hotly opposed, and led to an interesting debate upon the decline in the estimation in which Parliament was held. On the whole, the Govern-

ment got the best of the argument, the Premier pointing out that nothing did Parliament so much harm in the popular mind as the endless discussion of trivial details, and the power of selection given to the Chairmen would prevent a great waste of time. How these two gentlemen were to be in a position really to know which were the most important amendments was not disclosed, and as they must obviously be advised in this matter, it will probably mean that the Ministry of Transport will select the amendments, not altogether a desirable prospect.

The Government further announces that it proposes to bring to an end the policy of subsidising housing. As it is only quite recently that the period of assistance was prolonged, we have here again the same position as with guaranteed prices of cereals. The reason given is the fall in the prices of building materials, and the increased output of the workers, so that the cost of housing is falling very materially.

The Government has now made public the terms of a Dispatch to the British Minister at Washington, dated April '21 last, and having reference to the Oil Policy of the British Empire. The Dispatch protests against the assumption that the British Empire is seeking to acquire an undue share of the oil supplies of the world, and attempts to show, by an actual analysis of the regulations of the various parts of the Empire, that the policy of the closed door is not being practiced, though, states the Dispatch, „it would surely not be difficult to find arguments in its favour in view of the very serious position of the British Empire as regards petroleum supplies.“ It is denied that the British Government put pressure on the Persian Government to force a monopoly. As regards Mesopotamia, „while there is no intention of discriminating against non-British interests, account must be taken of legitimate rights acquired before the War, and this applied equally to Palestine, where American claims are understood to exist.“

The money market situation is likely to be affected in the immediate future by the fact that the Government has announced a new unlimited issue of 5 year Treasury Bonds, bearing interest at 5½ pCt., and issued at a price of £97. The opening date of subscription is to be the 12th of this month, and thereafter until further notice. The issue is to be exempt from liability to Corporation Tax, which will appeal to the Bankers, and holders of the new Bonds will have the right to convert into 3½ per cent Conversion Loan, at the rate of £146 of the latter for £100 of the former. Holders of £5 per cent War Bonds and £5 per cent Exchequer Bonds will have the right of conversion into these New Bonds at par with a cash bonus which leaves some profit over.

It is not yet clear how the new issue will go: very large amounts will be required by the Government, but the experience of the last Conversion Loan seemed to indicate that the large holders of accruing loans were more anxious to get cash than take up fresh issues, though the prospects of cheaper money may have altered their views since that time.

The market has been expecting a further reduction in the Bank rate, some optimists even going so far as to talk of a 5 per cent rate this week. Unfortunately they were disappointed, and as a matter of fact, this week's Returns show a rise in note issues for the first time for a good many weeks, a rise to be mainly associated with the commencement of the holiday season.

An interesting controversy is being conducted by the „Financial Times“, which published a proposal by Mr. E. F. Davies of the Banco Nacional Ultramarino for stabilising the exchanges by cancelling the interallied debts, and making it palatable to the British public by reducing the debt in proportion to the purchases of British goods by the traders of the

debtor nations. The proposal, one needs hardly say, would do nothing to settle the exchanges, and it is meeting with a rather cool reception, but it shows the preoccupation with the debt problem.

Mr. Darling of the London Joint City and Midland Bank has put forward another proposal for the stabilisation of Inter-Imperial Exchanges; this time the basis of the scheme is the use of Treasury Bills as the basis of a „paperechange standard”, for Mr. Darling thinks that this has worked very well in the case of the Egyptian currency.

AANTEKENINGEN.

Koersen van Indische waarden. — Op welke wijze de daling in den prijs van Indische producten de koersen der daarbij betrokken fondsen heeft aangetast, blijkt uit het hieronder volgend staattie, waarop zijn aangegeven de hoogste noteeringen, welke nu ongeveer een jaar geleden tot stand kwamen en de koersen van 11 Juli j.l.

	Hoogste koers	
	Mei/Juni/Juli 1920	11 Juli 1921
Javasche Bank	354	306 ⁴⁾
Koloniale Bank	399	132 ^{1/4}
Ned. Ind. Escompto Mij.	136	120
Ned. Ind. Handelsbank	370	151
Ned. Handel Mij.	282	151 ^{1/2} ¹⁾
Unie Bank	121	80 ⁴⁾
Insulinde Oliefabrieken	270	34 ^{1/4}
Maintz & Co.	215	80 ⁴⁾
Handelsverg. Reiss & Co.	165	64 ^{1/2}
Indische Handels Cie.	213	70
Nierop & Co.	215 ^{1/4}	56
Tels & Co's Handel Mij.	165	52
Amst. Kantoor Ind. Zaken ..	162	96 ⁴⁾
Bodjong Suiker	515	130
Cult. Mij. der Vorstenlanden ..	450	149
H. V. Amsterdam	1003	391 ^{1/2}
Int. Crediet- & Handelsverg. „Rotterdam”	375	176
Javasche Cult. Mij.	825	266
Kalibagor Suiker	890	248
Krian Suiker	570	139
Lindeteves	205	105 ^{1/2}
Maron Cult. Mij.	749 ^{3/4}	153 ⁴⁾
Panggoongredjo Cultuur	705	170 ⁴⁾
Sentanenlor Suiker	1140	200 ^{1/2} ¹⁾
Suiker Cult. Mij.	568	141
Tjeweng Lestari Suiker	1075	225
Tjoekir Suiker	875	250
Watoetoelis Poppoh Suiker ..	1470	405 ⁴⁾
Amsterdam Rubber Cult. Mij.	280	94 ^{1/4}
Deli-Bat. Rubber Mij.	201	70
Ned. Rubber Mij.	150	45
Oost-Java Rubber	418 ^{1/2}	140
Rott.-Tapanoeli Cult. Mij.	159 ^{1/2}	43 ²⁾
Serbadjadi Sumatra Rubber ..	507	141 ⁴⁾
Java China Japan Lijn	375	140
Kon. Paketvaart	265	118
Ned. Scheepv. Unie	312	128
Rotterdamsche Lloyd	317	148 ^{1/2}
Stoomvaart Mij. „Nederland” ..	390	174 ^{1/2}
Arendsburg	670 ^{1/2}	400 ⁴⁾
Deli-Batavia Mij.	635	330
Deli-Maatschappij	580	374 ^{1/2}
Medan Tabak Mij.	348	300
Senembah Mij.	587	420 ^{1/2} ²⁾

¹⁾ ex: div. ²⁾ Noteering te Rotterdam. ³⁾ exc.

⁴⁾ Vorige koers.

De gouddekking der Banque de France. — Over de samenstelling van den post „Goud in het Buitenland” van den weekstaat der Bank van Frankrijk heeft het hoofd der economische afdeling aan de Fransche Commissie in de Vereenigde Staten de heer Sanchez, een interessante mededeeling verstrekt aan de redactie van „The Index”.

Zijn inlichtingen zijn gedateerd 4 Mei 1921; evenwel bedraagt de grootte van den onderwerpeliijken post thans evenveel, na een kleine schommeling, als

toen, weshalve zijn explicatie van het bedrag van frs. 1.948.367.000 ook thans nog waarde heeft.

Het grootste deel van het goud is tijdelijk gecedeerd aan de Bank of England en de Britsche Treasury, als zekerheid voor aan Frankrijk door deze instituten gedurende den oorlog geopende credieten. Naarmate de Fransche regeering de voorschotten aflost, wordt het goud weder aan de Bank van Frankrijk gezonden.

Het in Engeland berustende goud is verdeeld als volgt:

Bank of England:	
Krachtens overeenkomst van 25 April 1916 frs.	504.585.000
Daarbij gevoegd op 19 Jan. 1917 ..	101.044.000
Britsche Treasury:	
Krachtens overeenkomst van 24 Augs. 1916 ..	1.265.601.000
Daarbij gevoegd op 28 Maart 1917 ..	84.000.000
	frs. 1.955.230.000

Afgelest werd in Februari £ 2.334.000, op grond waarvan Frankrijk frs. 58.830.000 terug kreeg. Derhalve is Engeland aan Frankrijk nog frs. 1.896.400.000 schuldig. De heer Sanchez gebruikt „schuldig” hier wel in een eigenaardige beteekenis.

Het verschil tusschen bovengenoemd bedrag en het totaal bedrag goud buitenslands wordt verklaard door de volgende posten:

frs. 51.948.000, voor den oorlog gedeponceerd bij de Russische Staatsbank;

frs. 18.000, gedeponceerd bij de Banque de Lausanne, ter gelegenheid van de laatste Fransche leening in Zwitserland.

Hoe of de directie der Banque de France een vordering op de Russische Staatsbank nog durft opvoeren, wordt in de mededeeling niet vermeld.

Economische toestand van Curaçao. I. — Het volgende is ontleend aan het Koloniaal Verslag 1920:

Het jaar 1919 was voor Curaçao, evenals het voor de geheele wereld geweest is, een jaar van overgang, omdat het internationaal zeeverkeer, dat voor de kolonie van zoo buitengewoon belang is, nog niet in rustige banen was geleid. In het begin van het jaar oefenden verschillende gevaren ter zee en later vooral ernstige arbeidsgeschillen in de groote wereldhavens invloed op dat verkeer uit. Toch valt niet te ontkennen, dat, waar in Europa op vele gebieden nood en schaarschte heerschten, de kolonie — als deel van Amerika — uit den bloei en ontwikkeling van dit werelddeel voordeel trok. De ontwikkeling vooral van Zuid-Amerika en meer in het bijzonder die van Venezuela, werkten er toe mede dat Willemstad haar plaats als *overlaadhaven* kon handhaven.

Ook andere factoren bevorderden den bloei van de hoofdplaats. Twee nieuwe stoomvaartlijnen, de West-Indian Caribbean Steamship Company en de Compañia Transatlantica Italiana namen Willemstad in haren dienst op. De K. W.-I. Maildienst opende met onderscheidene nieuwe booten hare A.B.C.-lijnen, die een geregelden dienst onderhouden tusschen het moederland en verschillende havenplaatsen van Venezuela, Columbia en Guatemala, waarbij Willemstad als hoofdstation is aangewezen. Behalve om lading in te nemen kwamen verscheidene stoomschepen ook kolen en olie bunkeren. De Curaçaosche Petroleum-Maatschappij breidde voortdurend hare werkzaamheden uit.

De Mijnsmaatschappij „Curaçao” begon, na een staking van haar uitvoer gedurende bijna 5 jaar, in November wederom haar fosphaat te verschepen en vond voor die kostbare delfstof afzetgebied in Europa.

Verscheidene schoeners werden in het verslagjaar gebouwd, waarvan de grootste, de driemastschoener *Pioneer*, met een netto-inhoud van 1.590,67 M³, gebouwd werd op de werf van de firma S. E. L. Maduro & Sons. Dit schip, aan welks bouw geregeld 80 arbeiders gewerkt hebben, werd in Mei 1918 op stapel gezet en in Mei 1919 te water gelaten.

De aanhoudende droogte was zeer nadeelig voor landbouw en veeteelt. Vele geiten en schapen en ook groot vee, stierven door gebrek aan voedsel en water.

In het verslagjaar vertrokken 1.405 werklieden naar Cuba en kwamen er 295 terug. Vele van deze arbeiders verdienen aldaar een zeer ruim loon, maar bekommerden zich over het algemeen weinig om hun achtergelaten gezinnen. Voortdurend worden pogingen in het werk gesteld om de kostwinners er toe te brengen beter voor hunne gezinnen te zorgen. De loonstandaard bleef ten gevolge van dien uittocht stijgen.

Voor de naaste toekomst mag men niet onverdeeld optimist zijn. Alleen door krachtigen steun aan den landbouw, in het bijzonder door bevordering van de teelt van voedergewassen voor den veestapel bij verbetering der irrigatie en door het treffen van andere maatregelen om het wegtrekken van arbeiders zooveel mogelijk tegen te gaan, kan Curaçao op den duur een goed bewoond eiland blijven en Willemstad haar plaats als wereldhaven handhaven en wellicht verhoogen.

De economische toestand van Aruba was ook in 1919 over het algemeen niet gunstig.

Ten gevolge van de groote droogte was er geen maïs oogst en de opbrengst van de aanplantingen van aloë middelmatig. De verkoop van mest bleef echter goede verdiensten opleveren.

De goud- en fosphaatmijnen werden niet bewerkt.

Het wegtrekken van arbeiders naar Cuba bleef aanhouden, zoodat men voor het oogsten van aloë handen te kort kwam.

Deze werkzame arbeiders, die op Cuba een ruim dagloon verdienden, maakten belangrijke bedragen ten behoeve van hunne achtergebleven gezinnen over, waardoor de algemeene toestand eenigszins verbeterde. In het geheel vertrokken 755 personen en keerden 474 terug.

Naar Venezuela vertrokken ook nog 347 werklieden en 239 zijn vandaar teruggekeerd.

De landbouw van Bonaire verkeerde ten gevolge van de droogte ongeveer in een even slechten toestand als op het hoofdeiland. Hoofdzakelijk door de hoedenrijverheid, onder leiding van pastoor Lamers, hield de arme bevolking eenigszins het hoofd boven water.

Voor den handel en de rederijen was de toestand echter even gunstig als het vorig jaar.

Gedurende het verslagjaar vertrokken 212 arbeiders naar Venezuela en Cuba en keerden 128 terug.

De economische toestand van St. Martin was verre van gunstig.

De oorzaak hiervan moet in hoofdzaak worden toe geschreven aan gebrek van aëzetgebied van het zout, vroeger een van de hoofdbestaansmiddelen van de bevolking.

De landbouw verkeerde echter, in tegenstelling met de benedenwindsche eilanden, ten gevolge van den grooteren regenval, in een bevredigenden toestand.

De trek van arbeiders vooral naar St. Domingo bleef aanhouden. Gedurende het verslagjaar verlieten 93 personen het eiland.

Het bestuur moest om ongemotiveerde prijsopdriving van de noodzakelijkste levensbehoeften tegen te gaan, maximumprijzen vaststellen.

De toestand van St. Eustatius was inzonderheid ten gevolge van de weersgesteldheid ongunstig.

De landbouw had gedurende het eerste halfjaar veel te lijden van de droogte, doch de zware regens in September-December brachten hierin eene gunstige verandering.

Op het einde van het jaar kondigde zich eene hooge en vaste katoenmarkt aan, zoodat de katoenoogst de beste verwachtingen gaf. De kleine landbouw breidde zich diensten-gevolge uit. Toch verlieten nog eenige arbeiders het eiland, aangetrokken door de hooge loonen in Amerika. In het geheel vertrokken 38 personen.

De Cultuur Maatschappij Nederlandsche Antillen, die een prachtigen sisalaanplant heeft, verschafte aan vele handen werk.

De economische toestand van de bevolking van Saba onderging geen verandering.

De vervaardiging van kantwerk nam in het afgelopen jaar aanmerkelijk toe, terwijl de voornaamste bron van inkomsten, n.l. het geregeld binnenkomen van geld, afkomstig van de voornamelijk als zeevaarders in den vreemde werkende Sabanen, in voldoende mate bleef vloeien.

Voor den handel van Curaçao in het algemeen was het verslagjaar 1919 gunstig. Bij de herleving van de stoomvaart en het vervallen van de beperkende bepalingen, zoomede door de intrekking van de tijdens den oorlog in het leven geroepen verbodsbepalingen op den in- en uitvoer, kon de handel zich vrij bewegen. Het gevolg was dan ook, dat de voorraden, die gedurende de oorlogsjaren geheel of gedeeltelijk waren uitgeput, geleidelijk aangevuld werden.

De handel op de Vereenigde Staten van Noord-Amerika nam bijzonder toe; vergeleken met 1913, het jaar vóór den oorlog, was de handel met het moederland echter nog gering. De waarde van den invoer bedroeg f 7.036.835 tegen f 5.877.894 in 1918, dus f 1.158.941 meer dan in het jaar te voren. Deze vermeerdering wordt eensdeels verklaard door de verhooging van de inkoopsprijzen ter plaatse van afzending en anderdeels door den beduidend ruimeren aan-

voer. Tevens zijn ook van invloed geweest de als gevolg van de oogstmislukkingen in de laatste jaren ingevoerde voorraden levensmiddelen.

De waarde van de uitgevoerde goederen bedroeg f 4.194.654 tegen f 1.896.970 in 1918 of f 2.297.684 meer. Groote hoeveelheden uitvoerartikelen, die in 1918 ter verscheping gereed lagen, doch krachtens de beperkende bepalingen niet vervoerd mochten worden, zijn uitgevoerd. Aan oranjeschillen en phosphorzure kalk werd uitgevoerd onderscheidenlijk f 52.476 en f 176.016, terwijl in 1918 daarvan niets werd uitgevoerd. De Eerste Sisal Cultuur Maatschappij voerde voor het eerst sedert haar bestaan sisalvezel uit en wel voor een bedrag van f 6500 naar Nederland. Verder is ook van invloed geweest de meerdere uitvoer van geitevellen, stroochoeden, ruwe olie en steenkolen, onderscheidenlijk voor een hoogere waarde van f 91.099, f 234.064, f 521.109 en f 926.394 dan in 1918.

De waarde van de uitgevoerde goederen naar het moederland bedroeg in het verslagjaar f 341.348; in 1918 heeft geen uitvoer daarheen plaats gehad.

De doorvoer overtrof dien van 1918 met 21.135 ton. De groote partijen goederen, die in voorafgaande jaren, in afwachting van scheepsgelegenheid tot verder vervoer naar de Noord-Amerikaansche of Europeesche havens, op het eiland waren opgeslagen, konden dit jaar naar de plaatsen van bestemming worden vervoerd. Ook hadden ruimere aanvoeren, zoowel afkomstig van, als bestemd voor de voren-geenemde markten, in het afgelopen jaar plaats.

De haven van Curaçao werd bezocht door 384 stoomschepen of wel door 136 meer dan in 1918. De tonnenmaat dier schepen bedroeg ongeveer het dubbele van die van het jaar te voren. Het aantal zeilschepen bedroeg echter 1294 tegen 1497 in 1918, doch het verschil in tonnenmaat is niet groot. In de *Publicatiebladen* nos. 46 en 64 zijn onderscheidenlijk opgenomen de verordening van 24 Juni 1919, tot wijziging van de verordening van 7 Maart 1905 (P.B. no. 7), houdende herziening van de bepalingen voor de oprichting van Kamers van Koophandel en Nijverheid in de kolonie Curaçao, en de verordening van 6 Juni 1919 tot wijziging van de Loodsdienstverordening 1917.

Het aantal te Willemstad aangebrachte en vandaar vertrokken passagiers, bedroeg onderscheidenlijk 7578 en 8680 tegen 4594 en 4960 in 1918.

De volgende cijfers mogen een overzicht geven van den invoer en den uitvoer naar het buitenland van elk der eilanden van de kolonie afzonderlijk.

	Invoer.	Uitvoer.
Curaçao	f 7.036.835	f 4.194.654
Aruba	620.977	391.657
Bonaire	561.303	193.543
St. Martin	245.211	191.045
Sf. Eustatius	143.566	89.578
Saba	83.475	10.633
	f 8.691.367	f 5.071.110

Al de eilanden der kolonie werden door 3168 schepen, met een netto-inhoud van 1.671.478 M³. bezocht.

Het aantal schepen, dat de verschillende havens bezocht, bedroeg 177 minder, doch de inhoudsmaat daarvan was 674.378 M³. netto meer dan in 1918.

De waarde van den in- en uitvoer was f 1.383.544 en f 2.385.282 meer dan die in het voorgaand jaar.

De doorvoer overtrof 1918 met 27.111 ton.

De werkzaamheden van de *Curaçaosche Bank* bleven in het verslagjaar bepaald tot den in- en verkoop van wissels, aflossing van enkele oude acceptatiën en het discontieren van eenige wissels op korten termijn, welke transactiën alle op den weg lagen van eene circulatiebank.

De wisselhandel op New-York was zeer levendig, terwijl de vraag naar Hollandsche wissels gering was, een en ander als gevolg van de toeneming van den handel met de Vereenigde Staten van Noord-Amerika en van den betrekkelijk geringen invoer uit het moederland. De koers van den dollar, die in Januari nog f 2,37⁶ bedroeg, steeg geleidelijk tot f 2,60 in December. De koers van den gulden schommelde tusschen 1 pCt. agio en 3 pCt. disconto en was op einde December pari.

Aan wissels werden verkocht:

op Nederland	f 64.169,11 ⁰
op New York	\$ 250.554,61

Bij verordening van 30 September 1919 (P.B. no. 66) werd het bankbiljetten-kapitaal uitgebreid met f 500.000 en bepaald op f 1.500.000.

Op 31 December waren er bankbiljetten in omloop tot een bedrag van f 1.201.419, verdeeld als volgt:

63.684 stuks van	f 1,—	f 63.684
21.450 " "	2,50	53.625
32.234 " "	5,—	161.170
18.199 " "	10,—	181.990
9.784 " "	25,—	244.600
5.927 " "	50,—	296.350
1.000 " "	100,—	100.000
400 " "	250,—	100.000
		f 1.201.419

Aan het Gouvernement werden leeningen verstrekt tot een bedrag van f 1.155.000. Bovendien werd door tusschenkomst van de agentschappen van de bank in New-York, voor leveringen aan het koloniaal bestuur, een bedrag van \$ 19.686,52 betaald.

Van het Gouvernement werd voor een bedrag van f 860.000 aan wissels op het Ministerie van Koloniën overgenomen. De vordering op het Gouvernement op 31 December bedroeg f 406.032,51⁵.

Gedurende 1919 is bij de bank op wissels op korten termijn opgenomen voor een bedrag van f 57.800 en een bedrag van f 219.100 afbetaald.

Op acceptatiën is een bedrag van f 22.725 verstrekt en een bedrag van f 18.553,56 afgelost.

Op hypotheek werden geen gelden uitgezet, noch kredieten verleend voor landbouw of nijverheidsdoeleinden, terwijl hierop onderscheidenlijk f 1879,50, f 625 en f 5000 werden afbetaald.

Het boekjaar sloot met een tegoed bij Nederlandsche en Amerikaansche banken ad onderscheidenlijk f 326.234,24 en f 311.821,50 en een kasvoorraad van f 598.699,14⁵.

Onder het kassaldo is begrepen het bedrag, dat aan specie aanwezig moet zijn voor de dekking ad 1/5 van de in omloop gebrachte bankbiljetten.

Genoemd kassaldo bestond uit:

Nederlandsche tienguldenstukken	f 50.220,—
Nederlandsche zilveren munten	258.246,—
Getarifeerde gouden munten	152.215,05
Bankbiljetten	91.017,—
Pasmunt	47.001,09 ⁵
	f 598.699,14⁵

Van de zuivere winst ad f 12.590,11 zal een bedrag van f 10.000 in de koloniale kas worden gestort en de rest ad f 2590,11 overgebracht worden op den post Reserve-afschrijving Dubieus Debiteuren.

Onderstaande geeft een overzicht van den stand van Maduro's Bank op 31 December 1919:

Debet.

Aan effectenrekening	f 966.183,46
" gewaarborgde leeningen	1.109.300,30
" rekeningen-courant	579.954,41
" tegoed bij bankinstellingen	1.796.177,48
" kasrekening	298.634,15
	f 4.750.249,80

Credit.

Per kapitaal	f 1.000.000,—
" reservefonds	200.000,—
" reserve voor koersverschil	50.000,—
" deposito's	1.602.302,28
" spaarrekeningen	433.353,95
" rekeningen-courant	1.464.593,57
	f 4.750.249,80

De Hollandsche Bank voor West-Indië werd in 1918 opgericht door de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam, de Rotterdamsche Bankvereniging te Rotterdam, den Koninklijken West-Indischen Maaldienst en de Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij beide laatste te Amsterdam. Het kapitaal werd bepaald op f 5.000.000, waarvan f 1.000.000 werd geplaatst en volgestort.

Behalve leden van de directiën dezer instellingen traden als commissarissen op de heeren H. Colijn, directeur van de Bataafsche Petroleum Maatschappij, en mr. dr. C. F. Schoch, hoofd-directeur van de Surinaamsche Bank.

Doel der vennootschap is bevordering van het bank- en handelsverkeer tusschen de West-Indische koloniën en de landen om de Caraïbische Zee eenerzijds en Nederland en andere Europeesche landen anderzijds.

In Augustus opende de bank haar eerste bijkantoor te Willemstad, Curaçao.

De bank besloot zich ook in Venezuela te vestigen; in het begin van 1920 is het kantoor te Caracas geopend.

MAANDCIJFERS.
GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Juni 1921		Juni 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	42.252	f 2.117.496.000	34.129	f 1.674.392.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk...	20.607	„ 1.802.220.000	13.429	„ 1.279.797.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	2.021	„ 8.059.000	1.568	„ 12.102.000

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Mei 1920		Mei 1921	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o .	25.357	—	38.291	—
Aantal rekeningen op u ^o	26.101	—	39.276	—
Stortingen.....	131.895	69.063.254	232.598	85.401.811
Overschrijvingen:	81.390	142.360.355	—	—
a. bijgeschreven	—	—	117.401	184.361.066
b. afgeschreven	—	—	129.484	182.087.558
Afschrijvingen wegens cheques.	67.046	39.481.222	—	—
Totaal tegoed rekeninghouders op u ^o .	—	181.459.441	—	99.972.359

RIJKSPOSTSPAARBANK.

	MEI	1919	1920	1921
Inlagen.....	f 11.943.898	f 10.259.944	f 9.855.480	
Terugbetalingen ..	„ 10.569.721	„ 11.589.977	„ 10.539.049	
Tegoed der inleggers op ultimo.....	„ 253.615.062	„ 264.560.432	„ 274.036.061	
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo.....	„ 34.874.900	„ 39.607.550	„ 43.510.100	
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uitgegeven.....		12.732	9.603	8.508
Aantal geheel afbetaald.....		8.807	9.674	9.318
Aantal in omloop op ultimo.....		1.854.040	1.898.084	1.911.135

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. { Disc. Wissels. 4½ 1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk 6 6 Juli '21
Bk. { Bel.Binn.Eff. 5½ 19 Oct. '20	Bk. v. Noorw. 6½ 6 Juli '21
{ Vrsch. in R.C. 6½ 19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk. 4½ 11 Apr. '21
Bk. van Engeland 6 23 Juni '21	Belg. Nat. Bk. 5-5½ 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 5 23 Dec. '14	Bank v. Spanje 6 4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk 6 8 Apr. '20	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 6 12 Apr. '21	F. Res. Bk. N.Y. 6 16 Juni '21
Nat. Bk. v. Denem. 6 5 Mei '21	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Lonaen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
9 Juli '21	4 1/4 - 3/8	2 3/4 1)	5 1/8	4 - 5/8	—	5 1/2 - 6 1)
4-9 „ '21	4 1/4 - 3/8	2 3/4 - 3 1/2	5 1/8 - 3/8	4 - 5/8	—	5-6
27 J. - 2 J. '21	4 3/8 - 1/2	2 1/2 - 3	5 1/4 - 3/8	4 - 5/8	—	4 1/2 - 6
20-25 Jn. '21	4 3/8	2 1/2 - 3 1/4	5 3/8 - 1/2	4 - 5/8	—	4 1/2 - 5
5-10 Juli '20	3 1/4	5 1/4 - 1/2	6 3/8	4 - 5/8	—	6-10
6-11 Juli '19	3 3/4 - 4	3 3/4 - 4 1/4	3 1/8 - 3/16	4 - 5/8	—	5-15
20-24 Juli '14	3 1/8 - 3/16	2 1/4 - 3/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	2 3/4	5 1/2 - 7 1/2

1) Noteering van 8 Juli 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Ponden waren de afgelopen week vast en liepen langzaam op. Daarentegen waren francs eerder aangeboden, vooral Belgische. Over het algemeen is de stemming voor francs de laatste weken meestal flauw, zoodat voorloopig het hoogste punt schijnt te zijn bereikt. Dollars waren weder zeer vast. Vooral de graanhandel is nog steeds sterk koper. Marken flauw hoofdzakelijk op aanbod van Duitschland. Ook Weenen blijft aangeboden. Zwitserland en Spanje vast, zonder veel verandering in koers. Skandinavië weder flauw voor Kopenhagen en Christiania en vast voor Stockholm. Buenos Aires nog steeds flauw. Indië onveranderd.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen ¹⁾	Parijs ¹⁾	Berlijn ¹⁾	Weenen ¹⁾	Brussel ²⁾	New York ²⁾
4 Juli 1921..	11.36	24.45	4.17½	0.48½	24.22	3.04½
5 „ 1921..	11.36½	24.40	4.10	0.49½	24.17½	3.04
6 „ 1921..	11.34	24.27½	4.05	0.50	24.09	3.04½
7 „ 1921..	11.35	24.27½	4.05	0.48	23.95	3.05½
8 „ 1921..	11.36½	24.37½	4.06	0.47½	23.96	3.06½
9 „ 1921..	—	—	—	—	—	—
Laagste d. w. 1)	11.33	24.10	3.98	0.45	23.90	3.03½
Hoogste „ „ 1)	11.38½	24.47½	4.20	0.52½	24.25	3.08½
1 Juli 1921..	11.35½	24.37½	4.07	0.48	24.18	3.04½
25 Juni 1921..	11.33½	24.27½	4.17	0.59	24.11½	3.03½
Muntpariteit..	12.10½	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48½

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Noteering te Rotterdam.
¹⁾ Particuliere opgave. ²⁾ Noteering van 24 Juni 1921.

Data	Stockholm ¹⁾	Kopenhagen ¹⁾	Christiania ¹⁾	Zwitserland ²⁾	Spanje ¹⁾	Batavia ¹⁾ telegrafisch
4 Juli 1921	66.40	51.25	43.20	51.25	39.25	97
5 „ 1921	66.50	51.25	43.20	51.27½	39.35	97
6 „ 1921	66.55	51.30	43.20	51.22½	39.20	97
7 „ 1921	66.65	51.15	43.07½	51.30	39.—	97
8 „ 1921	66.70	51.05	43.10	51.32½	39.10	97
9 „ 1921	—	—	—	—	39.25	97
L'ste d. w. 1)	66.20	50.70	42.50	51.15	38.90	97
H'ste „ „ 1)	66.80	51.40	43.50	51.50	39.50	97
1 Juli 1921	67.20	51.25	43.40	51.20	39.10	97
25 Juni 1921	67.75	51.30	44.40	51.10	39.90	97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	97

¹⁾ Noteering te Amsterdam. ²⁾ Particuliere opgave.
¹⁾ Noteering van 2 Juli 1921.

Termijnnoteeringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnoteering en contanten koers.
 (week van 4—8 Juli 1921.)

Londen.	Ult. Juli	Ult. Augustus	Ult. Sept.
Hoogste B Koers	} gelijk met contant cable	} gelijk met contant cable	} gelijk met contant cable
Laagste B „			
Hoogste L „			
Laagste L „			
New-York.			
Hoogste B Koers	disagio ¾ ct.	disagio 1¼ ct.	disagio 1½ ct.
Laagste B „	„ ¼ „	„ ¼ „	„ 1 „
Hoogste L „	„ ¼ „	„ 1 „	„ 1¼ „
Laagste L „	„ ¼ „	„ ¾ „	„ 1 „
Parijs.			
Hoogste B Koers	agio 2½ ct.	agio 5 ct.	agio 5 ct.
Laagste B „	„ 5 „	„ 7½ „	„ 7½ „
Hoogste L „	„ 2½ „	„ 5 „	„ 5 „
Laagste L „	„ 5 „	„ 7½ „	„ 7½ „
België.			
Hoogste B Koers	agio. 5 ct.	agio 5 ct.	agio 10 ct.
Laagste B „	„ 2½ „	„ 2½ „	„ 5 „
Hoogste L „	„ 5 „	„ 5 „	„ 10 „
Laagste L „	„ 2½ „	„ 2½ „	„ 5 „
Berlijn.			
Hoogste B Koers	agio 1 ct.	agio 2 ct.	agio 3 ct.
Laagste B „	„ 1 „	„ 2 „	„ 3 „
Hoogste L „	„ 1 „	„ 2 „	„ 3 „
Laagste L „	„ 1 „	„ 2 „	„ 3 „

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
9 Juli .. 1921	3.67.—	7.83	1.30	32.82
Laagste d. week	3.67.—	7.83	1.30	32.42
Hoogste „ „	3.73.37	8.—	1.34	32.86
2 Juli .. 1921	3.73.75	8.01	1.34 1)	32.82 1)
25 Juni.. 1921	3.74.37	7.99	1.34	32.92
Muntpariteit	4.86.67	5.18¼	95¼	40¾

1) Noteering van 1 Juli 1921.

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Juni 1921	1 Juli 1921	2/8 Juli '21 Laagste	8 Juli 1921 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	44 1/8	43 7/8	43 1/8	43 1/8
Calcutta	£ p. rup.	1/3 1/2	1/3 15/32	1/3 1/2	1/3 1/2
Hongkong ..	id. p. \$	2/7 3/8	2/7 3/8	2/7	2/8 1/4
Lissabon	d. per Mil.	8 3/8	8 3/8	7 3/4	8 1/2
Madrid	Peset. p. £	28.43	28.85	28.80	29.15
*Montevideo 1	d. per \$	41 1/2	41 1/4	40 1/2	41 1/4
Montreal....	\$ per £	4.25	4.25	4.20	4.26
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	7 3/16	7 3/16	6 7/8	7 1/8
Rome	Lires p. £	78 3/8	78	75 1/2	78.00
Shanghai....	£ p. tael	3/5 15/16	3/6 1/8	3/5 1/2	3/8 1/4
Singapore ..	id. p. \$.	2/3 22/32	2/3 22/32	2/3 3/8	2/3 15/16
*Valparaiso ..	peso p. £	35.90	35.60	34.60	35.60
Yokohama ..	£ per yen	2/6 15/16	2/6 3/4	2/6 1/2	2/7 3/16

*Koersen der voorgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
9 Juli 1921	37 1/2	61
2 „ 1921	35 1/4	58 1/2 1)
25 Juni 1921	35 1/4	58 3/8
18 „ 1921	35 1/4	59
10 Juli 1920	52 3/8	92 1/8
12 Juli 1919	53 1/4	106 1/8
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

1) Noteering van 1 Juli 1921.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 11 Juli 1921.

Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 198.768.331,44 1/2 B.-bk. „ 23.367.940,90 1/2 Ag.sch. „ 75.736.542,91 1/2	297.872.815,26 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef.	f 48.836.258,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	48.836.258,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 31.018.100,80 B.-bk. „ 14.042.945,30 Ag.sch. „ 87.741.596,07 1/2	f 132.802.642,17 1/2
Op Effecten	f 131.861.442,17 1/2	—
Op Goederen en Spec.	941.200,—	132.802.642,17 1/2
Voorschotten a. h. Rijk	—	12.734.406,97
Munt en Muntmateriaal	—	—
Munt, Goud	f 56.237.620,—	—
Muntmat., Goud	„ 549.730.929,59	—
	f 605.968.549,59	—
Munt, Zilver, enz.	„ 11.421.948,80	—
Muntmat., Zilver	„ —	617.390.498,39
Effecten	—	—
Bel. v. h. Res. fonds.	f 5.159.108,75	—
id. van 1/8 v. h. kapit.	„ 3.899.754,37 1/2	9.058.863,12 1/2
Geb. en Meub. der Bank	—	3.747.500,—
Diverse rekeningen	—	19.148.556,08
	—	f 1.141.591.540,00 1/2
Passiva.		
Kapitaal	—	f 20.000.000,—
Reservefonds	—	5.386.728,62 1/2
Bankbiljetten in omloop	—	1.027.764.085,—
Bankassigtiën in omloop	—	1.690.311,75
Rek.-Cour. Het Rijk	f —	—
saldo's: Anderen	„ 79.589.639,01	79.589.639,01
Diverse rekeningen	—	7.160.775,62
	—	f 1.141.591.540,00 1/2

NED. BANK 11 Juli 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f 394.841.065,15
 Op de basis van $\frac{1}{2}$ metaaldekking...., 173.032.258,00
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop
 dan waartoe de Bank gerechtigd is... , 1.974.205.325,—

Verschillen met den vorigen weekstaat:

	<i>Meer</i>	<i>Minder</i>
Disconto's	5.316.532,02	
Buitenlandsche wissels ..	538.403,—	
Beleeningen	29.784.132,37	
Goud	—	
Zilver	249.195,48 $\frac{1}{2}$	
Bankbiljetten.....	4.534.070,—	
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	31.970.979,60 $\frac{1}{2}$	

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
11 Juli 1921.....	605.969	11.422	1.027.764	81.280
4 „ 1921.....	605.969	11.671	1.032.298	113.409
27 Juni 1921.....	605.969	12.331	991.929	52.202
20 „ 1921.....	605.965	12.503	994.262	60.446
13 „ 1921.....	605.965	12.533	1.012.988	60.100
12 Juli 1920.....	636.311	14.416	1.026.554	151.474
12 Juli 1919.....	652.622	6.982	1.015.918	66.429
25 Juli 1914.....	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtsreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekkings-percentage
11 Juli 1921	297.873	128.700	132.803	394.841	56
4 „ 1921	303.189	125.700	162.587	387.758	54
27 Juni 1921	220.118	75.000	154.853	408.732	59
20 „ 1921	229.137	75.000	161.037	406.789	59
13 „ 1921	237.604	78.700	157.698	403.144	58
12 Juli 1920	106.950	13.000	351.093	414.329	55
12 Juli 1919	117.136	59.000	210.762	442.197	61
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	4 Juli 1921	11 Juli 1921
Aan schatkistpromessen..	f 476.500.000,—	f 487.370.000,—
waarvan rechtstreeks bij de Ned. Bank geplaatst	„ 125.700.000,—	„ 128.700.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 161.953.000,—	„ 166.814.000,—
Aan zilverbons	„ 40.999.423,—	„ 40.156.330,25

JAVASCHE BANK.

Voornameste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeschebare schulden
2 Juli 1921.....	238.750		307.500	118.500
25 Juni 1921.....	243.250		310.500	122.000
18 „ 1921.....	241.000		317.500	133.500
28 Mei 1921.....	225.302	14.421	309.339	134.123
21 „ 1921.....	223.752	14.794	308.329	132.295
14 „ 1921.....	225.077	14.434	316.033	126.882
7 „ 1921.....	224.870	13.942	307.376	138.682
3 Juli 1920.....	204.194	5.786	332.643	179.471
28 Juni 1919.....	132.360	6.553	240.173	97.961
25 Juli 1914.....	22.057	31.907	110.172	12.634

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Dloerse rekeningingen ¹⁾	Beschikbaar metaal-saldo	Dekkings-percentage
2 Juli 1921		182.000		***	153.550	56
25 Juni 1921		185.500		***	156.750	54
18 „ 1921		193.500		***	150.800	53
28 Mei 1921	38.504	20.900	103.300	33.031	151.358	54
21 „ 1921	37.123	23.484	112.980	28.247	150.747	54
14 „ 1921	37.469	22.674	109.645	32.307	151.238	51
7 „ 1921	36.471	22.483	106.245	36.069	149.909	51
3 Juli 1920	27.153	16.906	171.792	38.545	107.744	41
28 Juni 1919	8.711	15.356	75.536	16.067	71.478	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	4.842 ¹⁾	44

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Op de basis van $\frac{2}{3}$ metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornameste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeschebare schulden	Disconto's	Div. rekeningingen ¹⁾
23 April 1921 ..	1.129	2.126	928	2.081	392
16 „ 1921 ..	1.127	2.235	885	2.059	399
9 „ 1921 ..	1.126	2.268	708	2.049	388
2 „ 1921 ..	1.120	2.246	863	2.059	425
24 April 1920 ..	1.061	1.708	944	1.740	655
26 April 1919 ..	997	1.315	848	1.341	205
25 Juli 1914 ..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornameste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
6 Juli 1921	128.369	129.108	325.407	28.500	288.892
29 Juni 1921	128.367	129.006	323.884	28.500	287.750
22 „ 1921	128.357	127.478	324.949	28.500	288.397
15 „ 1921	128.375	127.491	327.680	28.500	291.503
7 Juli 1920	120.738	122.744	360.122	28.500	331.847
9 Juli 1919	88.670	79.595	342.983	28.500	327.328
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkings-perc. ¹⁾
6 Juli '21	63.798	85.102	19.721	129.041	17.711	11,90
29 Juni '21	61.203	85.828	15.297	131.740	17.810	12,10
22 „ '21	58.495	78.905	16.937	121.992	19.329	13,90
15 „ '21	68.430	77.058	15.900	131.130	19.334	13,10
7 Juli '20	52.425	83.895	17.886	117.035	16.444	12,25
9 Juli '19	136.946	83.336	24.795	205.216	27.516	12,—
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposita.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornameste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekkings-perc. ¹⁾
30 Juni '21	1.102.768	1.091.563	8.311.208	75.321.095	13
23 „ '21	1.102.163	1.091.564	10.477.006	71.986.713	16
15 „ '21	1.101.476	1.091.566	11.357.383	71.883.643	17
7 „ '21	1.100.830	1.091.573	13.331.379	72.145.349	20
30 Juni '20	1.094.984	1.091.717	17.251.609	53.975.118	34
30 Juni '19	1.136.346	1.116.403	9.058.465	29.968.388	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
30 Juni 1921	1.565.406	20.392.708	17.068.000	8.240.900
23 „ 1921	1.862.354	11.112.483	19.179.900	10.403.100
15 „ 1921	1.706.930	14.690.767	20.174.200	11.287.800
7 „ 1921	1.755.969	9.666.909	22.380.300	13.264.200
30 Juni 1920	50.954.107	23.528.955	30.947.100	17.193.700
30 Juni 1919	33.292.875	13.729.631	21.185.000	9.037.600
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE BANK.

Voornameste posten in duizenden Kronen.

Data	Metaal-en buiten. goudwissels	Disc. en beleeningen	Bijz. schuld Oostenrijk en Hongarije	Bankbiljetten	Rek. Crt. saldi
15 Nov. '20 ¹⁾	325.730	37.782.521	32.954.000	74.121.378	9.497.833
31 Oct. '20	321.121	36.474.610	32.954.000	72.902.605	9.930.245
7 Feb. '20	290.428	19.251.400	32.954.000	56.294.022	6.057.646
31 Jan. '20	291.083	19.162.543	32.954.000	56.772.802	6.220.536
15 Nov. '19	325.097	14.742.052	32.954.000	50.582.595	7.235.850
23 Juli '14	1.589.267	954.356	—	2.159.759	291.270

¹⁾ waarvan 222.669 goud, 46.598 buitenlandse goudwissels en 56.463 munt en muntmateriaal zilver.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Bull.gew. voorsch. o/d. Staat
7 Juli '21	5.520.505	1.948.367	274.565	668.412	25.000.000
30 Juni '21	5.520.318	1.948.367	274.326	690.906	25.000.000
23 „ '21	5.020.046	1.448.369	274.087	688.262	25.000.000
16 „ '21	5.519.764	1.948.367	273.814	686.909	25.600.000
8 Juli '20	5.588.511	1.978.278	247.447	687.846	26.000.000
10 Juli '19	5.556.052	1.978.278	301.999	858.358	23.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
	2.746.690	87.088	2.274.401	37.667.080	2.689.395	22.932
	2.902.469	96.558	2.195.232	37.422.087	2.770.586	89.961
	2.486.394	100.053	2.211.343	37.494.062	2.630.486	12.415
	2.443.963	100.911	2.205.217	37.972.173	2.732.285	25.922
	1.822.834	515.263	1.957.605	38.012.119	3.408.105	52.285
	874.938	786.440	1.262.387	35.007.823	3.185.997	73.680
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. vorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
7 Juli '21	327.262	***	***	757.397	6.119.845	406.686
30 Juni '21	328.258	84.652	480.000	787.112	6.110.162	409.051
23 „ '21	332.200	84.653	480.000	776.227	6.062.341	411.532
16 „ '21	335.870	84.653	480.000	750.934	6.100.798	332.633
1 Juli '20	356.333	84.653	480.000	735.675	5.341.535	1.506.372

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenl.		
15 Juni '21	2.445.568	1.678.340	—	170.056	2.674.435
8 „ '21	2.430.672	1.611.657	—	161.874	2.700.723
1 „ '21	2.408.653	1.622.809	—	160.172	2.751.299
25 Mei '21	2.392.947	1.638.734	—	165.285	2.734.804
18 Juni '20	1.962.321	1.287.079	111.531	138.579	3.104.810
20 Juni '19	2.165.725	1.251.811	—	68.737	2.488.253

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circul. 2)
15 Juni '21	1.760.879	1.929.227	102.156	56,8	72,6
8 „ '21	1.965.860	1.735.057	102.066	58,3	73,2
1 „ '21	2.003.305	1.720.390	102.216	57,4	71,5
25 Mei '21	1.957.394	1.705.966	102.173	57,6	71,7
18 Juni '20	2.694.728	2.567.580	94.462	44,5	49,4
20 Juni '19	2.112.176	2.619.486	82.756	50,3	64,9

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. 2) Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
8 Juni '21	818	11.877.693	1.281.294	13.169.425	2.931.310
1 „ '21	818	11.985.131	1.257.617	13.286.289	2.935.578
25 Mei '21	820	12.028.770	1.251.817	13.346.122	3.053.345
18 „ '21	821	12.097.329	1.254.432	13.448.331	3.044.910
11 Juni '20	812	17.047.868	1.428.040	14.316.597	2.670.523
13 Juni '19	770	14.927.429	1.257.213	13.247.063	1.729.562

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 11 Juli 1921.

Een lichte verbetering is in de houding der fondsenbeurzen gedurende de laatste week wel te constateeren geweest, hoewel ook hier eenige uitzonderingen zijn voorgekomen. Dadelijk moet dan ook hier voorop worden gesteld, dat slechts in een enkel bijzonder geval de verbetering toe te schrijven is geweest aan factoren van innerlijken aard, zooals in Engeland; in verreweg de meeste gevallen zijn het of valuta- of politieke overwegingen geweest, die een betere tendens te voorschijn hebben geroepen.

Te Londen was de beurs vast op werkelijk intrinsieke factoren. Nu de mijnwerkers-staking tot het verleden behoort, kunnen de van de steenkolen-productie afhankelijke bedrijven het één na het andere weder hunne poorten openen, zoodat de werkloosheid afneemt en de mogelijkheid tot export grooter wordt. De beurs houdt weliswaar in de meeste gevallen rekening met de toekomst en zoo was het te verwachten geweest, dat de gunstige uitwerking van het einde van het mijnwerkers-conflict reeds in de koersen verdisconteerd ware geweest, doch het is gebleken, dat dit toch niet in zeer sterke mate het geval was. Nu de goede resultaten van een regelmatig industrie-leven weder zoo tastbaar naar voren komen, heeft de beurs de toch reeds betere houding van de laatste weken nog eens extra gereleveerd. Ook heeft hiertoe bijgedragen het feit, dat een strijd in de machine-branche en in de katoen-nijverheid vermeden is geworden. Een en ander heeft reeds volkomen de ongunstige gevolgen van de jongste maanden geëlimineerd, hoewel die toch van zeer ernstigen aard zijn geweest. Gedurende het eerste kwartaal van het loopende boekjaar hebben de uitgaven de inkomsten overtroffen met £ 67.251.905, terwijl in de overeenkomstige periode van het vorig jaar een surplus van circa £ 30 miljoen was aan te wijzen. De vlottende schuld is gedurende het genoemde tijdvak gestegen met niet minder dan ruim £ 98 miljoen. Nu echter het vooruitzicht bestaat, dat men binnen afzienbaren tijd geen ernstige ongeregelheden op de arbeidsmarkt zal ontmoeten, beschouwt de beurs deze cijfers met een optimistischen blik en heeft zij zich hierdoor niet laten deprimeeren. Hierbij kwam, dat de plaatsing van schatkist-papier op eenigszins ruimere schaal heeft kunnen plaats vinden.

Te Parijs is men daarentegen nog steeds niet zeer opgewekt van toon geworden. De debatten in de financiële wereld betreffende de débâcle van de hier reeds vaker genoemde banken, doch meer in het bijzonder van de Banque Industrielle de Chine hebben een zeer ongunstigen invloed op de geheele beurs uitgeoefend. Speciaal bank-aandeelen werden hierdoor geaffecteerd, doch ook de overige fondsen waren alle in meerdere of mindere mate lusteloos. De zwaarstwegende factor hier is niet de kwestie of het ten slotte zal gelukken een jonge, energieke, doch te zwaar geëngageerde bank-instelling staande te houden, doch veeleer het feit, of ondanks den eventueelen val van de bank in kwestie het Fransche kapitaal zich toch geldend zal kunnen maken in China en in de overige landen, waar de Banque Industrielle filialen had gevestigd.

Van exotische waarden bleven aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij doorgaans op één hoogte, behalve tegen het einde der berichtperiode, toen er vrij omvangrijke vraag begon te ontstaan, meer als gevolg van de daling van den Franschen Franc op de internationale markt, dan in verband met intrinsieke factoren, die waarde-regelend zouden kunnen optreden. Het is inmiddels een feit, dat niet uit het oog mag worden verloren, dat in de jongste weken de Fransche Franc meer en meer van zijn relatieve waarde gaat inboeten, vooral, indien men vergelijkingen treft met het Belgische ruilmiddel. Vermoedelijk is de oorzaak hiervan te zoeken in de vrees, dat Frankrijk op internationaal financieel gebied iets van zijn autoriteit zal moeten afstaan ten gunste van den overwonnen vijand. In dit verband wordt reeds gewezen op de werkzaamheid van de verschillende Deutsche overzeesche bankinstellingen.

Te New York is de tendens zeer wisselend gebleven. Ongeveer tegen het midden der berichtperiode ontstond er eenige levendigheid, voornamelijk voor spoorweg-aandeelen, wyl toen bekend werd gemaakt, dat verdere voor-schotten van de Regeering te wachten zouden zijn. Lang heeft deze opleving niet geduurd en zij is ook stellig tegen-gewerkt door de omstandigheid, dat de dollar in het buitenland steeds hogere waardeering bereikte, waardoor het winstgevend werd het buitenlandsch bezit aan Amerikaanse fondsen te New York te verkoopen. Hoewel uit den aard der zaak dit bezit niet meer zoo heel groot is, veroorzaakten de verkooporders toch een zekeren druk, waartegen de markt niet steeds bestand is gebleken. Toch is als geheel een vaste ondertoon te onderscheiden.

Te Weenen is groote ongerustheid ontstaan ten aanzien van de inwisseling der Hongaarsche bankbiljetten. Naar men weet, moeten alle Hongaarsche biljetten, die van een stempel zijn voorzien, bij de nieuwe Hongaarsche circulatorinstelling worden aangeboden, om in nieuwe biljetten te worden omgeruild. Thans is gebleken, dat zeer vele van de aangeboden biljetten een valsche stempel dragen, ten gevolge waarvan zij niet worden geaccepteerd en waardeeloos zijn verklaard. Waar de Hongaarsche Kroon op het oogenblik ongeveer gelijk is aan 2½ Oostenrijksche Kronen, zijn de hieruit voortvloeiende verliezen zeer aanzienlijk. Men merkt dit reeds op de effectenbeurs, waar velen hun bezit aan fondsen liquide moeten maken, om hun positie te kunnen handhaven.

Te Berlijn is de markt doorgaans opgewekt geweest, voornamelijk als gevolg van den dalenden Markenkoers. Hierdoor wordt de „export-premie“, verscholen in den lager stand van de Deutsche valuta, nog grooter. Een handicap is echter het feit, dat binnen afzienbaren tijd zeer omvangrijke belastingen geheven zullen worden, die de Duitse Regeering in staat zullen moeten stellen te voldoen aan de bepalingen van het vredesverdrag en aan de voorschriften betreffende de 26 pCt. export-belasting. Doch de afzonderlijke ondernemingen hebben individueel met de uitvoer-belasting als zodanig geen rekening te houden en het publiek oordeelt derhalve voorloopig nog naar de winsten, die door de verschillende bedrijven worden gemaakt. Zoo stonden in de laatste dagen op den voorgrond montaan-waarden, daar in deze industrie nog steeds groote plannen aanhangig zijn betreffende z.g. „verticale“ trustificatie. Doch ook in de overige bedrijven voltrekt dit proces zich, zij het iets langzamer. Dientengevolge strekt de vraag naar industrie-papieren zich zoo ongeveer gelijkmatig over de geheele lijst uit. Men zoekt ter beurze van Berlijn ijverig naar fondsen, die bij de algemeene rijzing achter zijn gebleven en met bijzondere voorliefde worden die papieren genoemd, die nog z.g. „vredes-kapitaal“ vertegenwoordigen en waarvan men verwacht, dat de betrokken directies binnen korteren of langeren tijd tot uitbreiding van kapitaal zullen overgaan met de daarbij behorende claims, bonus-uitkeeringen, enz.

Te onzent is de stemming voor staatsfondsen vast geweest. Hiertoe heeft de ruime toestand van de geldmarkt bijgedragen, waar, ondanks het feit, dat de omzetten ter beurze zijn toegenomen, de aangevraagde bedragen gemakkelijk verkregen konden worden. Vermoedelijk moet dit worden toegeschreven aan de dividend-betalingen van den laatsten tijd, die langs verschillende kanalen weder naar de geldmarkt zijn toegestroomd.

	5 Juli	8 Juli	11 Juli	Rijzing of daling.
5 ½ Ned. W. Sch. 1918	91 ³ / ₁₆	91 ¹ / ₂	91 ⁵ / ₈	+ 7 ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ 0/0 „ „ „ 1916	89 ⁷ / ₈	89 ⁵ / ₈	89 ¹ / ₁₆	- 1 ⁹ / ₁₆
4 0/0 „ „ „ 1916	83	82 ³ / ₄	83	—
3 ¹ / ₂ 0/0 „ „ „ „	72 ¹ / ₂	72 ⁷ / ₈	72 ⁵ / ₈	+ 1/8
3 0/0 „ „ „ „	61 ⁷ / ₈	62 ³ / ₁₆	62 ¹ / ₈	+ 1/4
2 ¹ / ₂ 0/0 Cert. N. W. S.	51 ¹ / ₄	51 ¹³ / ₁₆	51 ¹³ / ₁₆	+ 9/16
5 0/0 Oost-Indië 1915	90 ³ / ₄	90 ³ / ₄	90 ⁷ / ₈	+ 1/8
6 0/0 „ „ „ 1919	94 ¹ / ₄	93 ¹³ / ₁₆	93 ¹³ / ₁₆	- 9/16
4 0/0 Oostenr. Kronenrente	3	3 ¹ / ₈	3 ¹ / ₈	+ 1/8
5 0/0 Rusland 1906	8 ⁵ / ₈	8 ¹ / ₁₆	8 ¹ / ₈	- 1/8
4 0/0 Rusl. bij Hope & Co.	8 ¹ / ₈	8 ¹ / ₈	8 ¹ / ₈	- 1/4
4 ¹ / ₂ 0/0 China Goud 1898 ..	62 ¹ / ₈	62 ¹ / ₄	62 ¹ / ₂	+ 3/8
4 0/0 Japan 1899	57 ³ / ₄	57 ³ / ₄	57	- 3/4
4 0/0 Argentinië Buitenl. ..	53 ⁷ / ₈	52 ³ / ₈	52 ¹¹ / ₁₆	- 1 ³ / ₁₆
5 0/0 Brazilië 1895	51 ³ / ₈	50 ³ / ₈	50 ³ / ₈	- 1 ¹ / ₄
7 0/0 Staatsspoor	104 ¹ / ₄	104 ⁷ / ₁₆	104 ¹ / ₄	—
7 0/0 Amsterdam	103	102 ³ / ₄	102 ¹ / ₂	- 1/2

De aandeelenmarkt is over het algemeen zeer vast gestand geweest. De leiding hierin hebben tot ongeveer het midden der achter ons liggende week aandeelen Koninklijke Petroleum Maatschappij genomen. Op Woensdag 6 Juli was het slot-dividend ad 25 pCt. betaalbaar en ter beurze verdisconteerde men dit reeds te voren, door den koers van het fonds op den laatsten dag vóór de dividend-détachering met ongeveer 20 pCt. op te voeren. Hierop is echter een terugslag gevolgd, hoofdzakelijk doordat het buitenland de opgaande tendens niet geheel volgde en doordat de petroleummarkt als geheel wat zwaar lag. Aandeelen Geconsolideerde Hollandsche Petroleum Mij. bijvoorbeeld reageerden eerder in verband met den ongunstigen bedrijfstoestand in Roemenië, welke thans wel weder tot het verleden behoort, die in ieder geval groote stagnatie in de productie heeft veroorzaakt. Ten slotte echter kon de Petroleummarkt zich op een eenigszins verlaagd niveau goed handhaven.

De suikermarkt daarentegen is tot het einde toe buitengewoon opgewekt gebleven. Hand aan hand met hoogere

noteeringen voor Cuba-suiker kwamen de berichten omtrent afdoeningen van de V. J. S. P. weliswaar tot prijzen, die op zich zelve geen groote winstmarge laten, doch die, in verhouding tot de reeds verkochte partijen, een mooien middenprijs kunnen geven. Ter beurze huldigt men ook deze overtuiging, met het gevolg, dat suikeraandeelen over de geheele lijst een onweerstaanbare verbetering hebben aangetoond. Aandeelen Handelsvereniging „Amsterdam“ en Koloniale Bank hebben de geknipte dividenden al weder zeer spoedig ingehaald en ook de overige aandeelen van de betrokken afdeling verlaten de week op het hoogste peil.

Een opmerkelijke verbetering heeft ook plaats gevonden op de Rubbermarkt, als gevolg van het bericht, dat de Engelsch-Indische en de Nederlandsch-Indische planters thans met Regeerings-steun zullen komen tot een valorisatie-politiek van het artikel met steun aan noodlijdende ondernemingen. Het aanbod in rubberwaarden hield plotseeling op en de betrokken aandeelen konden over het algemeen flink in koers monteeren.

De overige markten waren veel stiller. Tabakswaarden over het algemeen iets luier, met uitzondering van aandeelen Senembah, die zich ex-claim goed konden handhaven.

Industrieel fondsen lager.

	5 Juli	8 Juli	11 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	159 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	159 ¹ / ₂	—
Koloniale Bank	124 ⁵ / ₈	125	132 ¹ / ₄	+ 7 ⁵ / ₈
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand. 165	161 ⁷ / ₈	164 ¹ / ₂	164 ¹ / ₂	+ 10 ¹ / ₂
Rotterd. Bankvereniging..	111	111	111	—
Amst. Superfosfaatfabriek ..	108 ¹ / ₄	112 ¹ / ₂	110 ³ / ₄	+ 2 ¹ / ₂
Van Berkel's Patent	94	95 ¹ / ₄	94	—
Insulinde Oliefabriek	35	31 ⁷ / ₈	33	- 2
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	89 ³ / ₄	90	90 ¹ / ₄	+ 1/2
Hollandia Melkproducten ..	203	203	203	—
Philips' Gloeilampenfabriek	285	270	276	- 9
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	—
Vereenigde Blikfabrieken ..	90	93	93	+ 3
Compania Mercantil Argent.	124 ¹ / ₂	115 ¹ / ₄	120	- 4 ¹ / ₂
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	137	138 ¹ / ₂	149	+ 12
Handelsver. Amsterdam ...	364 ¹ / ₂	368 ¹ / ₂	391 ¹ / ₂	+ 27
Holl. Transatl. Handelsver.	45	32 ¹ / ₂	34	- 9
Linde Teves & Stokvis ...	106	105	105 ¹ / ₂	- 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	56 ¹ / ₄	49 ¹ / ₂	56	- 1/4
Tels & Co's Handel-Mij.	52	48	52	—
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	172 ³ / ₄	163	166 ³ / ₄	- 6
Kon. Petroleum-Mij.	515 ¹ / ₂	487 ² / ₂	480 ¹ / ₂	- 35 ² / ₂
Orion Petroleum-Mij.	—	—	—	—
Afgest. Aand. 44	43	43	— 1	
Steauna Romana Petroleum	—	—	—	—
Mij. .. Afgest. Aand. 53 ¹ / ₂	54 ³ / ₄	53 ¹ / ₄	- 1/4	
Amsterdam-Rubber-Mij. ..	91 ¹ / ₄	90	94 ¹ / ₄	+ 3
Nederl.-Rubber-Mij.	41 ³ / ₄	40	45	+ 3 ¹ / ₄
Oost-Java-Rubber-Mij.	131	130 ¹ / ₂	140	+ 9
Deli-Batavia	346	346	330	- 16
Deli-Maatschappij	398	373 ¹ / ₂	374 ¹ / ₂	- 23 ¹ / ₂
Medan-Tabak-Maatschappij ..	312	300 ¹ / ₂	300	- 12
Senembah-Maatschappij	634	—	420 ¹ / ₂	- 213 ¹ / ₂

1) Ex. div. 2) Ex. 3) Ex. div. 25 0/0. 4) Ex. claim.

De scheepvaart-afdeeling was iets levendiger van aard, doch de koersen toonden slechts geringe verschillen aan.

	5 Juli	8 Juli	11 Juli	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	204	203	200	- 4
„ „ „ „ „ gem.eig.	195	193	193	- 2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij. ...	90	90	90	—
Hollandsche Stoomboot-Mij.	65	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	+ 7 ¹ / ₂
Java-China-Japan-Lijn	132	134	140	+ 8
Kon. Hollandsche Lloyd ...	69 ³ / ₄	68	68 ¹ / ₄	- 1 ¹ / ₂
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	116	112	115	- 1
Koninkl.-Paketaart Mij. ..	114 ¹ / ₂	114 ¹¹ / ₁₆	118	+ 3 ¹ / ₂
Maatschappij Zeevaart ...	90	90	90	—
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	128 ¹ / ₂	126 ³ / ₄	128	- 1/2
Nievelt Goudriaan	225	225	225	—
Rotterdamsche Lloyd	145	143	148 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg“	94 ¹ / ₂	90	90	- 4 ¹ / ₂
„ „ „Nederland“ ..	167 ³ / ₄	169 ³ / ₄	174	+ 6 ¹ / ₄
„ „ „Noordzee“ ..	35 ¹ / ₈	33 ³ / ₈	36 ⁷ / ₈	+ 1
„ „ „Oostzee“	94 ¹ / ₂	83	90 ¹ / ₂	- 4

De Amerikaansche markt stil, doch doorgaans hooger in aansluiting aan de betere dollar-noteering.

	5 Juli	8 Juli	11 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	150	150	150	—
Anaconda Copper	89 ¹¹ / ₁₆	91	93 ¹ / ₁₆	+ 3 ⁹ / ₁₆
Un. States Steel Corp.	90 ¹ / ₂	92	92 ¹³ / ₁₆	+ 2 ⁷ / ₁₆
Atchison Topeka	94 ¹ / ₂	99	99	+ 4 ¹ / ₂

	5 Juli	8 Juli	11 Juli	Rijzing of daling.
Southern Pacific.....	90	91	92½	+ 2½
Union Pacific.....	142	142½	149	+ 7
Int. Merc. Marine orig. Com.	13 ^{15/16}	14½	14 ^{3/16}	+ ¼
" " " " prefs.	60 ^{1/8}	59½	59½	- ½

De geldmarkt bleef ruim; prolongatie ten slotte 2½.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

11 JULI 1921.

Nog steeds blijft in West-Europa de droogte voortduren, die vooral op de in het voorjaar uitgezaaide gewassen haar nadeeligen invloed doet gelden. De wintertarwe houdt zich nog goed, ook in Engeland en Frankrijk, in welke landen overigens de droogte zich het sterkst doet gevoelen. Zomertarwe, haver en gerst, evenals verschillende andere voedergrassen staan er vooral in Engeland in vele gevallen slecht voor. In Duitsland klaagt slechts het Noorden over droogte, doch zoo ernstig als in Engeland zijn de klachten niet. Zelfs wordt uit Duitsland bericht, dat het koude weder van eenige weken geleden de ontwikkeling van het graan heeft vertraagd en men dus op een vroegen oogst niet kan rekenen, waarop langen tijd gehoopt was. Wel blijven de Duitse berichten over de te verwachten opbrengst aan broodgraan gunstig, doch het blijkt, dat de beschikbare voorraden niet voldoende zijn om de behoefte te dekken tot de nieuwe tarwe en rogge tot aflevering komen. Juist gedurende de laatste dagen treedt Duitsland weder als koper op voor spoedige tarwe. Gedurende vrijwel dit geheele seizoen heeft Duitsland zich bepaald tot inkoop van tarwe en rogge op aflading en het is daarbij steeds zeer wel gevaren, omdat het ontkwam aan de betaling van de premie, die steeds voor spoedige partijen werd betaald. Nu echter, bij het einde van het seizoen moet het er nog aan geloovent. Gedurende de laatste dagen zijn door Duitsland verschillende partijen Noord-Amerikaanse tarwe, beschikbaar in Duitse en vooral Nederlandsche havens en daarheen onderweg, uit de markt genomen. De prijzen van spoedige tarwe, die wegens gebrek aan Europeesche vraag belangrijk beneden de prijzen in de exportlanden waren gevallen, hebben zich daardoor eenigszins kunnen herstellen. Ook aankopen van België, de Noordsche landen en ten slotte van Nederland werken in die richting, ofschoon niet te ontkennen valt, dat ook in de afgelopen week de wereldverscheppingen van tarwe weder zeer ruim waren en daarbij veel Noord-Amerikaanse tarwe is, die slechts korten tijd noodig heeft om Europa te bereiken. Voor La Plata-tarwe bestaat nog steeds weinig vraag. Zij is te duur tegenover de Noord-Amerikaanse soorten, omdat in Argentinië de prijs wordt opgehouden wegens locale oorzaken, vooral het uitblijven van regen, die voor den nieuwen uitzaai zeer noodig is. Ook is de laatste maanden veel Argentijnsche tarwe in Europa aangekomen, die sterk

bezet was met vreemde bestanddeelen, vooral haver, waardoor de koopers worden afgeschrikt.

Het ligt voor de hand, dat de tarwe importeerende landen voor de tegenover latere verschepping hooge prijzen zoo weinig mogelijk spoedige tarwe koopen. De eigen oogsten staan voor de deur en beloven eene veel betere opbrengst dan in het vorige jaar, terwijl Juli-aflading van den nieuwen Noord-Amerikaanschen oogst goedkoop en ruim wordt aangeboden. Wel betreft het daarbij slechts verlading van Golfhavens, en duurt de reis dus 3 à 4 weken, doch het prijsverschil is dan ook wel belangrijk. In de afgelopen week werden zaken gedaan op Juli-aflading van Noord-Amerika voor prijzen van f 16,45 tot f 17,75, terwijl voor stoomende Noord-Amerikaansche tarwe van f 19,— tot f 20,— naar positie is betaald. Uit deze groote fluctuaties voor Juli-aflading blijkt, dat het aan de Noord-Amerikaansche tarwemarkt weder eene bewogen week is geweest. De oorzaak van de groote prijschommelingen lag in de oogstberichten. Op zeer goed nieuws met scherpe prijsdaling in het begin der week volgden klachten over droge hitte in het gebied der voorjaarstarwe. De prijsdaling werd weder voor een groot gedeelte ingehaald, ook door goede Europeesche vraag, doch regen veroorzaakte Zaterdag weder eene nieuwe daling, tezamen met het maandrapport van het Amerikaansche Ministerie van Landbouw. Dit toonde weliswaar eenigen achteruitgang in de geschatte opbrengst der wintertarwe, waarvan de dorschresultaten hier en daar tegenvallen, doch men had blijkbaar een groteren achteruitgang, ook voor zomertarwe, verwacht en beschouwde dus het rapport als gunstig. In Canada blijven de vooruitzichten uitstekend. Regen, waarnaar met verlangen werd uitgezien, is op tijd gevallen.

De maïssoogst staat er in Noord-Amerika uitstekend voor. De prijsbeweging was eene eenigszins verflauwde afspiegeling van die der tarwe en de week sloot flauw, ondanks de zeer vaste stemming in Europa. Daar brengt de voortdurende droogte een sterke vraag naar voedergraan met zich. Gerst komt reeds langen tijd slechts in kleine hoeveelheden naar Europa en de belangstelling concentreert zich dus voornamelijk op maïs. In de meeste landen koopt men vooral La Plata-maïs, die de laatste weken in zeer groote hoeveelheden is afgeladen. Vandaar eene vaste stemming met geleidelijke prijsstijging in Argentinië. Ondanks die groote verscheppingen echter bedingen gestoomde partijen voortdurend eene premie boven ladende. Het laatst deelde de vastere stemming zich mede aan de Engelsche markt, doch de laatste dagen worden ook daar weder meer zaken gedaan. België, Nederland en de Noordsche landen kochten reeds eenigen tijd gretig spoedige maïs. Duitsland bepaalde zich vooral tot aankopen op Juli/Augustus aflading, doch de laatste dagen koopt men daar ook tot hooge premies stoomende partijen. Voor Noord-Amerikaansche maïs geldt hetzelfde voor Nederland en het Noorden en indien de droogte nog mocht voortduren, ziet het er naar uit, dat West-Europa in staat zal zijn, nog heel wat maïs op te

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Mais Juli	Lijnzaad Juli
9 Juli '21	118 ^{3/4}	60 ^{7/8}	35 ^{1/2}	17,40 *)	8,50 *)	19,35 *)
1 „ '21	122 ^{1/2}	62.—	62 ^{1/8}	17,30	8,15	19,10
9 Juli '20	226	156 ^{1/4}	94 ^{1/2}	25.—	9,55 *)	25,70 *)
9 Juli '19	226	186 ^{3/4}	73 ^{3/4}	15.— *)	8,90 *)	39,50 *)
9 Juli '18	226	153 ^{5/8}	74 ^{3/8}	12,30 *)	5,75 *)	24,65 *)
20 Juli '14	82 *)	56 ^{3/8} *)	36 ^{1/2} *)	9,40 *)	5,38 *)	13,70 *)

*) per Dec. *) per Sept. *) noteering op 24 Juni 1921.

*) Augustus. *) Noteering op 1 Juli 1921.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	11 Juli 1921	4 Juli 1921	11 Juli 1920
Tarwe*	20,—	19,75	37,50
Rogge (No. 2 Western) *)	21,50	21,25	32,60
Maïs (La Plata)	254,—	252,—	368,—
Gerst (48 lb. malting) .. *)	290,—	285,—	460,—
Haver (38 lb. white cl.) .. *)	13,25	13,50	23,25
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) *)	185,—	170,—	215,—
Lijnzaad (La Plata)	450,—	422,—	746,—

*) p. 100 K.G. *) p. 2000 K.G. *) p. 1000 K.G. *) per 1960 K.G. *) Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	4-9 Juli 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	4-9 Juli 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. tijdvak 1920	1921	1920
Tarwe.....	37.157	619.093	262.774	—	10.922	89.146	630.015	351.920
Rogge.....	560	76.157	22.817	—	325	135	76.482	22.952
Boekweit	—	3.500	2.825	—	500	—	4.000	2.825
Maïs	6.168	458.167	139.880	3.799	41.680	27.688	499.847	167.568
Gerst	5.781	123.792	14.452	—	6.378	918	130.170	15.370
Haver	795	38.717	19.349	—	430	—	39.147	19.349
Lijnzaad	—	68.381	21.426	—	50.198	8.798	118.579	30.224
Lijnkoek	400	64.338	23.061	—	13.417	1.406	77.755	24.467
Tarwemeel	2.382	20.635	9.979	—	1.070	—	21.705	9.979
Andere meelsoorten	—	19.507	4.324	—	1.247	100	20.754	4.424

nemen om te voorzien in het tekort aan ander veevoeder, dat anders in dezen tijd van het jaar in overvloed aanwezig pleegt te zijn.

Voederkoeken worden, evenals maïs, in verschillende landen tot stijgende prijzen met graatte gekocht ten gevolge van de droogte. Hierin ligt een der oorzaken voor de vaste markt voor lijnzaad, waarin naar Engeland, Nederland en België geregeld in de afgelopen week groote zaken zijn gedaan. Ondanks de zeer groote Argentijnsche verschepingen blijft men naar verschillende havens voor spoedige posities groote premies betalen. Droogte in Argentinië, welke een ongunstigen invloed dreigt te hebben op den nieuwen uitzaai en eene vrij zekere gevoelige vermindering in de bezaaide oppervlakte in Canada en de Vereenigde Staten werkten waarschijnlijk de vaste stemming in de hand. De markt in Argentinië is de laatste dagen vrij stabiel, na eene prijsverhoging in het begin der week. De aanvoeren zijn daar ruim en ondanks de zeer groote verschepingen toont de voorraad in de havens nog eenige vermeerdering.

Nederland. Aan tarwe werd in Nederland in de afgelopen week weinig gekocht. Door verkoop naar verschillende andere landen verminderde echter de vrij belangrijke voorraad in onze havens sterk en van de meest gangbare soorten is nu nog slechts weinig over. Ook van de stoomende partijen werd het een en ander door het buitenland opgenomen, doch met het oog op de zooveel lagere prijzen, waarvoor de eerste afladingen van den nieuwen Noord-Amerikaanschen oogst te koop zijn, toonen de Nederlandsche molenaars nog steeds weinig belangstelling voor spoedige tarwe. De laatste dagen werden echter eenige partijen gekocht. De gewone zaken in tarwe naar Duitschland zijn aan onze markt den laatsten tijd nog niet weer van grooten omvang. De Deutsche regeering doet haar best zooveel mogelijk hare inkoop te doen op credit en zulke zaken zijn niet mogelijk op de wijze, waaraan men hier tot voor eenige weken gewend was. Zij geschieden gewoonlijk direct met de verschepers, waarvan velen in het buitenland gevestigd zijn en voor den gewonen Nederlandschen koopman, die gewoonlijk slechts als tusschenhandelaar optrad, is daarbij geen plaats.

Een groote omzet werd in de afgelopen week bereikt in maïs. De vraag voor Nederlandsche consumptie is bij voortdurend zeer groot en zoowel Noord-Amerikaansche als La Plata-maïs en nu en dan Donau-maïs werden gretig gekocht. De in de laatste dagen opgetreden Deutsche belangstelling werkte mede tot het onwikkelen eener steeds vastere stemming voor spoedige posities, waarvoor, ondanks het ruime aanbod, hooge premies worden betaald.

In lijnzaad kwamen eveneens groote zaken tot stand en eenige dagen der week was ook voor dit artikel Nederland de beste markt. Ook hierin bedingen spoedige posities eene belangrijke premie, waartoe de vraag voor voederkoeken medewerkt.

KATOEN.

Marktbericht van de heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 29 Juni 1921.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn de laatste dagen weer wat vaster, zoowel door inkoop van de industrie, alsook door speculatieve aankopen op het bericht, dat de Engelsche kolenstaking was afgelopen. Het bureau-rapport zal op 1 Juli worden gepubliceerd, doch inmiddels is de katoenstaking ook tot een oplossing gekomen en het bankdisconto op 6 pCt. verminderd, welke beide feiten wel een opleving in den handel ten gevolge zullen hebben. Egyptische katoen is onveranderd.

Amerikaansche garens zijn duurder, maar de vraag beperkt zich tot kleine hoeveelheden voor spoedige levering. Men hoort slechts zelden van contracten voor lange levering en vele spinnerijen kunnen het werk nog niet hervatten, daar zij nog zonder steenkolen zijn. Inmiddels zijn er nog wel wat stocklots gekocht en voorraden over het algemeen verminderd, terwijl men voorloopig ook zal doorgaan met korten tijd te werken. De berichten uit Indië en China zijn beter en er zijn nog wel orders geplaatst in 40er Amerikaansch en 70/100 Egyptisch; verder ook nog in 50er Egypt. twist en 70er weft voor Bombay. In Madras zijn nog groote voorraden dure garens, zoodat men daar nog niet koopt. De vraag van het Continent beperkt zich hoofdzakelijk tot kleine hoeveelheden voor Duitschland, terwijl voor de Levant bijna niets omgaat.

De stemming in de doekmarkt is bepaald opgewekt. Er zijn meer aanvragen aan de markt en er zijn nogal zaken gedaan in de hoop, dat de verbetering in de industrie voorloopig zal aanhouden. Men kan nog niet zeggen, welken invloed de opheffing van de kolenstaking op de markt zal hebben, doch voorloopig is de stemming wel beter en over het algemeen is men dan ook optimistisch gestemd.

22 Juni 29 Juni Oost. koersen. 22 Juni 29 Juni
 Liverpoolnoteeringen. T.T.op Indië . . . 1/3 7/8 1/3 7/8
 F.G.F. Sakellaridis 15,50 15,50 T.T.op Hongkong 2/7 1/4 2/7
 G.F. No. 1 Oomra 4,00 4,00 T.T.op Shanghai. 3/5 1/4 3/5 1/4

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten is aanmerkelijk verbeterd.

Voor al op Java werd groote kooplust getoond en hebben de Vereenigde Producenten in de afgelopen week pl.m. 3.000.000,— picols Superieur uit den nieuwen oogst tot f 11,— e.k. verkocht. Koopers waren hoofdzakelijk speculanten, terwijl ook het een en ander door Britsch-Indië opgenomen werd. De Trust heeft thans hare limite voor Superieur met f 1,— verhoogd tot f 12,—, waartoe reeds transacties plaats hadden.

Op de New Yorksche markt werden circa 15.000 tons Porto Rico suiker gekocht tot prijzen oplopend van 4 tot 4 1/2 cents en stegen de noteeringen voor spot centrifugals in evenredigheid tot 4,25 en op de termijnmarkt tot 3,04 voor Sept., 2,94 voor October, 2,77 December. De Porto Rico oogst is thans vrijwel verkocht en moeten raffina-deurs hunne behoefte elders dekken, waarvoor dan voornamelijk Cuba in aanmerking zal komen. Er wordt reeds eene afdoening gemeld van Cubasuiker tot 3 cents c.&f. New York.

De laatste Cubastatistiek luidt:

	1921	1920	1919
Weekontvangst t. 2 Juli	38.000	36.235	45.589 tons
Tot. ontv. 1 Dec.'20-2 Juli	2.925.000	3.213.763	3.317.645 "
Werkende fabrieken	11	13	25
Weekexport tot 2 Juli . .	27.000	86.222	68.765 "
Tot. exp. 1 Jan.-2 Juli . .	1.508.000	2.643.162	2.182.172 "
Totale voorraad 2 Juli . .	1.415.000	540.320	1.135.231 "

In Engeland bestond er levendige vraag voor gefarineerde suiker en verhoogden verkoopers hunne prijzen met Sh. 1/6.

Ook hier te lande heerschte naar aanleiding van de vastere berichten uit de productielanden meer animo en waren aan het einde der week de noteeringen weer oplopende.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juli/Aug.	Amer. Granulated c.i.f. Juli	
		Sh.	Sh.	Sh.	\$ cts.
6 Juli '21	f —	60/-	19/-	26/6	4,00
29 Juni '21	„ —	59/6	17/-	26/6	4,00
6 Juli '20	„ —	116/-	100/-	—	18,31
6 Juli '19	„ —	64/9	50/-	—	7,28
11 Juli '14	„ 11 11/32	—	—	—	3,26

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

Exotische huiden: De prijzen en de markt blijven vast, ofschoon deze week de zaken niet zoo talrijk geweest zijn. Van de aan de La Plata plaats gevonden verkoopen, willen wij den nadruk leggen op:

10.000 Campanas & Las Palmas ossenhuiden, Juni slachting, dus langharige huiden, a 47 \$ or, Arg., naar de Ver. Staten van Noord-Amerika;

3.500 Armour Frigorifico ossen, a 47 Arg. Goudpesos naar Europa.

In Liverpool verkocht men ca. 6000 Frigorifico ossen, stoomend, van 9 1/2—10 pence, c.i.f. Ver. Staten. Nu de staking van de Britsche mijnwerkers geëindigd is, zal de Engelsche looierij wel weder spoedig aankopen doen. Antwerpen bericht een goeden gang van zaken, vooral voor tweede soort huiden. Hetzelfde wordt uit Havre bericht, waar bidingen op gezouten Rio de Janeiro huiden onder 120 Frs. niet in overweging worden genomen. In Rotterdam hebben de onderhandelingen over de Columba tot resultaat geleid. Verschillende andere soorten werden tegen den vollen vraagprijs van de eigenaar-verkoopers verkocht. Er zijn nog een paar honderd Columbia's over, waarvoor men veel belangstelling toont. Ook voor andere droge huiden is levendige belangstelling.

De Colon Liebig Saladero ossen, die in de inschrijving van 28 Juni 1921 onverkocht bleven, zijn nu bijna alle verkocht. Te Rotterdam zal op 22 Juli a.s. een veiling van exotische huiden plaats vinden, waarover wij nog nader zullen berichten.

Inlandsche huiden en vellen: Geen verandering.

Looistoffen: Belangrijke transacties in Quebracho en Chopped Mimosa; voor Mimosa worden de prijzen iets hooger. Enkele kleine zaken in Myrabolanen, Dividivi en Smyrna Valonea.

Rotterdam, 9 Juli 1921.

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijz No. 7	Voorraad	Prijz No. 4	
9 Juli 1921	1.218.000	12.400	2.986.000	15.000	7 ¹ / ₁₆
2 „ 1921	1.076.000	12.125	3.001.000	15	7 ¹ / ₁₆
25 Juni 1921	1.008.000	12.125	2.917.000	14.300	7 ¹ / ₈
9 Juli 1920	337.000	10.275	1.409.000	12.200	14 ¹ / ₃₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
9 Juli 1921....	88.000	126.000	167.000	215.000
9 Juli 1920....	53.000	72.000	164.000	10.017

¹) Feestdag.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Juli 1921, in duizenden balen.

	1921	1920	1919	1918	1914
Voorraad in Europa ..	2.011	2.172	1.975	1.680	3.315
Stoomend { Brazilië ..	519	337	1.082	338	404
n. Europa { Oost-Indië ..	32	—	67	?	?
Ver. Staten	—	—	—	—	—
	2.562	2.509	3.124	2.018	3.719
Voorraad Ver. Staten	1.765	1.724	879	2.027	2.580
Stoomend { Brazilië ..	335	569	629	934	346
naar { Oost-Indië ..	?	?	?	?	?
Ver. Staten	—	—	—	—	—
	4.662	4.802	4.632	4.979	6.645
Voorraad in Rio	1.048	312	536	855	135
„ „ Santos..	2.953	1.614	5.144	5.781	965
„ „ Bahia ..	37	22	24	87	33
Totaal.....	8.700	6.750	10.336	11.702	7.778
Op 1 Juni.....	8.575	6.988	11.020	11.829	8.136
	1920	1919	1918	1917	1913
Op 1 Juli.....	6.750	10.336	11.702	7.778	10.275

COPRA.

De markt was deze week zeer vast gestemd en consumenten namen zeer groote posten uit de markt, op vrijwel alle afladingen.

De markt sluit vast.

Java f.m.s. stoomend naar Holland/Hamburg/Bremen f 34¹/₈
 „ „ Juli/Sept. „ „ „ „ 34,—
 „ „ Aug./October „ „ „ „ 34,—
 Ceylon „ Juli/Augustus naar Holland £ 31.50
 Ned. Ind./Straits f.m.s. naar Holland/Hamburg/Bremen f 0,25
 lager.

11 Juli 1921.

RUBBER.

De vastere stemming welke de vorige week heerschte, kon zich ook gedurende deze week handhaven, ofschoon een prijsverbetering van eenige beteekenis nog niet plaats vond. Aan het slot was de markt wederom iets flauwer.

De noteeringen zijn: einde voorafgaande week:

Prima Crêpe loco	42 c.	40 c.
„ „ Aug./Sept.	42 ¹ / ₂ „	Juli/Sept. 41 ¹ / ₂ „
„ „ Oct./Dec.	45 „	44 ¹ / ₂ „
Smoked Sheets loco	37 ¹ / ₂ „	37 ¹ / ₂ „
„ „ Aug./Sept.	39 „	Juli/Sept. 39 „
„ „ Oct./Dec.	41 ¹ / ₂ „	41 „
11 Juli 1921.			

VERKEERSWEZEN. SCHEEPVAART. GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
4-9 Juli 1921	—	—	—	—	42/9	42/9
27 Juni-2 Juli '21	—	—	—	—	43/9	43/9
5-10 Juli 1920	—	—	—	10/-	—	72/6
7-12 Juli 1919	—	—	f 90,-	8/6 ¹ / ₂	260/-	250/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rüter	Rotterdam	Gothenburg
4-9 Juli 1921	8/3	17/9	17/6	17/7 ¹ / ₂	7/-	10/6
27 J.-2 Juli '21	—	17/9	17/6	17/9	7/-	10/-
5-10 Juli 1920	25/-	37/6	42/6	—	f 17,60	—
7-12 Juli 1919	25/6	47/6	47/6	45/-	f 10,-	Kr. 35-
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chilt West Europa (salpeter)	
				—	—
4-9 Juli 1921....	27/6	37/6	50/-	35/-	—
27 Juni-2 Juli 1921....	27/6	—	50/-	35/-	—
5-10 Juli 1920....	85/-	125/-	—	—	—
7-12 Juli 1919....	142/-	75/- ¹ / ₂	—	—	—
Juli 1914....	14/6	16/3	25/-	22/3	—

¹) Voor Britsche schepen.

RIJNVAART.

Week van 4 tot 11 Juli 1921.

In de afgelopen week was er meer aanbod van dan vraag naar scheepsruimte. De vrachten bewogen zich derhalve op een laag peil en werd voor erts 50/60 cents per last inclusief sleeploon van Rotterdam naar de Ruhrhavens betaald. Het sleeploon bedroeg 50/60 cents per last.

Te Rotterdam werd voor exportkolen 17¹/₂ cents per ton met vrij sleepen betaald, terwijl de vracht van het Rhein-Herne-Kanaal naar Rotterdam met 35 cents per ton werd genoteerd. Ook in de Ruhrhavens was meer dan voldoende scheepsruimte aanwezig. De vracht naar Mannheim werd genoteerd met Mk. 8,- per ton, terwijl het sleeploon Mk. 25,- per ton bedroeg.

Sedert enige dagen is er op de Duitse sleepbooten wederom een staking uitgebroken, hetgeen wel weder van invloed zal zijn op de verladingen.

De waterstand was gunstig, doch is vallende. Cauber Regel wees cinde der week Mtr. 1,67 aan.

INKLARINGEN.

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	Juni 1921		Juni 1920	
	Aantal schepen	Bruto M ³ .	Aantal schepen	Bruto M ³ .
Binnenl. havens.	1	7.569	1	8.160
Groot-Brittannië	27	186.273	28	153.121
België	4	32.178	2	757
Italië ¹)	12	10.279	6	6.109
Rusland-Zwarte Zee ²)	8	4.510	2	878
Totaal	52	240.809	39	169.025
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	33	190.459	29	160.280
Britsche	6	3.512	4	2.180
Duitsche	3	1.265	—	—
Noorsche	1	3.349	1	673
Belgische	6	3.012	3	5.750
Deensche	—	—	2	142
Vereen. Staten..	3	39.212	—	—
Totaal	52	240.809	39	169.025

¹) Bijleggers. ²) Sleepbooten.

(B. Stofkoper.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 30 Juni 1921

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor effecten gedeponoord	f	1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:			
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;			
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;			
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.503.125,—, waarvoor in geld gestort		5.953.125,—	
waarvoor effecten gedeponoord	f	1.550.000,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 7.117.665,24, waarvoor in geld gestort		5.413.965,24	
waarvoor effecten gedeponoord		1.703.700,—	
Effecten van Aandeelhouders gedeponoord bij bevriende instellingen		3.000.000,—	
ten eigen gebruik		36.296.850,—	
			42.550.550,—
Kassa, Wissels en Coupons			52.724.042,06½
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen			29.671.342,68
Saldo's bij Bankiers:			
beschikbaar voor eigen gebruik	f	3.148.693,65½	
voor rekening van derden		23.879.771,95	
			27.028.465,60½
Prolongatiën gegeven			12.339.830,—
Eigen Effecten en Syndicaten			6.967.190,21½
Credietvereniging	f	72.868.999,88½	
Af: loopende Promessen		17.513.500,—	
			55.355.499,88½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldi Rek. Crt. f 69.545.383,18			
Af: loopende Promessen		5.030.000,—	
			64.515.383,18
Voorschotten op Consignatiën			2.583.214,29
Gebouwen			3.953.943,71
Totaal	f	310.841.251,87	

CREDIT

Kapitaal	f	35.500.000,—	
Reservefonds		7.922.057,06	
Buitengewone Reserve		1.000.000,—	
Waarborgfonds Credietvereniging		6.397.605,—	
Reserve Credietvereniging		3.870.929,28	
			f 54.690.591,34
Aandeelhouders voor gedeponoorde effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B f 1.784.700,—			
in Leen-Depôt		40.765.850,—	
			42.550.550,—
Zieken- en Pensioenfonds			1.306.438,93
Deposito's			45.866.734,06½
Prolongatie-Deposito's			2.383.600,—
Saldo's te ontvangen en te leveren fondsen			1.271.658,63½
Saldi Rekeningen Courant	f	94.373.184,62½	
" " " voor gelden in het Buitenland		23.879.771,95	
" " " Credietvereniging		5.527.411,20½	
			123.780.367,78
Beleeningen en Daggeld genomen			2.600.000,—
De Nederlandsche Bank			2.620.009,07½
Te betalen Wissels			32.290.478,84
Diverse Rekeningen			1.480.823,20½
Totaal	f	310.841.251,87	

Hollandsche Stoomboot Maatschappij.

Amsterdam—Rotterdam.

Geregelde afvaarten van
AMSTERDAM naar:

Londen en Hull:
Leith (Glasgow, Edinburgh),
Aberdeen en Dundee.
Liverpool, Manchest., Belfast,
Cork en Dublin.
Southampton, Plymouth, Fo-
wey, Bristol en Swansea.
West-Afrika { (Goudkustlijn).
(Kameroenlijn).
(Congolijn).
Zuid- en Oost-Afrika Walfisch-
baai tot Beira (incl.)

Ruime loodsen. Spoorwegaansluiting.
Billijke vrachten. Afvaartkaarten worden
desverlangd geregeld toegezonden. De
stoomschepen vervoeren een beperkt aan-
tal passagiers.

STORK

AFD. KETELBOUW

**ONDERWIND-
INSTALLATIES**

UITSTEKENDE RESULTATEN

bij het stoken
van
minderwaardige brandstoffen

WILTON-VUURHAARDEN

MACHINEFABR. HENGELO

ADVERTEERDERS!

Raadpleegt bij het maken van Uwe plannen
NIJGH & VAN DITMAR'S
Algem. Advertentiebureau

Gevestigd sedert 1837

Dit adviseert U bij het ontwerpen van Uwe
reclames voor alle landen der wereld
Rotterdam - Wijnhaven 111-113

BIJKANTOREN:

AMSTERDAM, N.Z. VOORBURGWAL 157
's-GRAVENHAGE, BUITENHOF 48
HAARLEM, SPAARNE 3

ONTVANG- EN BETAALKAS

NIEUWE DOELENSTRAAT 20-22 AMSTERDAM

DEPOSITO'S VOOR 1 JAAR FIXE à 4½ PCT.

GELDEN, OP DEZEN TERMIJN GESTORT, ZIJN NA AFLOOP
VAN HET JAAR ZONDER OPZEGGING BESCHIKBAAR.

NIET OPGEVORDERD ZIJNDE, WORDT DE POST STIL-
ZWIJGEND VOOR GELIJKEN TERMIJN VERLENGD.

DE RENTE KAN NAAR VERKIEZING PER KWARTAAL, PER
HALF JAAR OF PER JAAR ONTVANGEN WORDEN.

VEREENIGDE CHEMISCHE FABRIEKEN

Telefoon: 3461 en 3508

Hoofdkantoor: Maliebaan No. 81

Telegram-Adres: „RODUMA”

UTRECHT

KUNSTMESTSTOFFEN

Fabrieken te: KRALINGSCHVEER, ZWIJNDRECHT en GRONINGEN

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

PASSAGIERS-, VRACHT- EN
POSTDIENSTEN

NAAR

ZUID-AMERIKA
CUBA EN MEXICO

EN

NOORD-AMERIKA

UNIE BANK

voor

Nederland en Koloniën

AMSTERDAM en ROTTERDAM

Agentschappen in Nederland en Indië:

's-GRAVENHAGE,
TILBURG, LEEUWARDEN,
OISTERWIJK, UDENHOUT,
LOCHEM, BORCULO,
BATAVIA, SOERABAYA,
SEMARANG, BANDOENG,
MEDAN EN WELTEVREDEN

Accountantskantoor

James Polak

(Lid Ned. Inst. v. Accountants)

Mauritsweg 13^B Rotterdam
Brinkstraat 9 Hengelo (O.)

Een polis der

NILLMIJ

van 1859

's-Gravenhage, Veenestraat 1

(Hoofdinspecteur)

geeft volledige
zekerheid en rust

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij
NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, R'DAM

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM

BATAVIA

's-GRAVENHAGE

AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO,
HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PEKALON-
GAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA,
TEGAL, TJILATJAP, WELTEVREDEN.

Kapitaal f 55.000.000,—

Reserven f 43.000.000,—